

Handleiding Catechisatiemethode Leer mij

12-14 jaar – deel 3

Versie 2021 (herzien)

Inhoudsopgave

Inleiding	3
33 Gods geboden: Gods Naam is heilig (3 ^e gebod)	5
34 Gods geboden: Gods dag is heilig (4 ^e gebod)	8
35 Gods geboden: Gezag is door God gegeven (5 ^e gebod).....	11
36 Gods geboden: Het leven is van God (6 ^e gebod)	14
37 Gods geboden: Het huwelijk is heilig (7 ^e gebod)	18
38 Gods geboden: Bezit is door God gegeven (8 ^e gebod)	24
39 Gods geboden: God heeft de waarheid lief (9 ^e gebod).....	28
40 Gods geboden: Tevreden zijn met wat God geeft (10 ^e gebod).....	32
41 Het gebed: Algemeen	37
42 Het gebed: De heiliging van Gods Naam	42
43 Het gebed: De komst van Gods Koninkrijk	45
44 Het gebed: Gods wil geschiede	49
45 Het gebed: Ons dagelijks brood	53
46 Het gebed: Vergeving van schulden	57
47 Het gebed: Verlossing van verzoeking en de boze.....	61
48 Het gebed: Lofprijzing	65

Inleiding

HHJO

Voor u ligt een handleidingdeel van de HHJO catechisatiemethode 'Leer mij'. Deze catechisatiemethode is ontstaan vanuit de behoefte aan een goede, didactisch verantwoorde en Schriftgetrouwe catechisatiemethode, die bruikbaar is binnen de breedte van de Hersteld Hervormde Kerk. Vanuit de betrokkenheid op de jeugd van onze kerk en de gevoelde noodzaak om helder en Bijbelgetrouw catecheseonderwijs aan hen te geven, heeft de HHJO het initiatief genomen om een nieuwe catechesemethode te laten ontwikkelen.

Het uitgangspunt van deze methode is de Heidelbergse Catechismus. Aan de hand van de drieslag geloof, gebod en gebed, die ook in de Heidelbergse Catechismus gehanteerd wordt, wordt in deze methode de geloofsleer behandeld. Voor een optimaal leerrendement is ervoor gekozen om de drieslag geloof, gebod en gebod elke drie jaar te herhalen. In de eerste drie jaar wordt de basis gelegd. De volgende cycli van drie jaar brengen verdieping aan.

Catechese richt zich op alle jongeren. Hier vallen ook de jongeren onder, die moeilijk leren. Bij het schrijven deze methode is ervoor gekozen om te schrijven op VMBO-niveau. Hiermee is deze methode toegankelijk voor de meeste catechisanten. Waar nodig kan de catecheet in zijn uitleg nog eenvoudiger uitleggen of juist verdieping aanbrenge, al naar gelang de behoefte van de groep die hij voor zich heeft.

Leerdoelen

Elk hoofdstuk in het werkboekje begint met de leerdoelen van dit hoofdstuk. Deze leerdoelen bepalen de focus van de les. In deze handleiding zijn bij elk hoofdstuk vragen opgenomen die na afloop van de catechisatieles gesteld kunnen worden om te toetsen in hoeverre de leerdoelen van de les behaald zijn.

De leerdoelen zijn op hoofd-, hart- en handenniveau geformuleerd:

- Het leerdoel op hoofdniveau gaat om kennis. Wat moet een jongere *weten* na deze catechisatieles?
- Het leerdoel op hartniveau gaat om geïnternaliseerde kennis. Wat moet een jongere zich na deze catechisatieles *beseffen*?
- Het leerdoel op handenniveau gaat om praktische kennis. Wat moet een jongere *kunnen* met de informatie die hij vanuit deze catechisatieles aangereikt gekregen heeft?

Door leerdoelen op hoofd-, hart- en handenniveau te definiëren proberen we de geloofsleer zo dicht mogelijk bij de catechisant te brengen. Deze methode wil niet alleen bereiken dat er kennis in de hoofden van jongeren komt, maar wil hen ook aan het nadenken zetten over de betekenis voor hun eigen hart en leven. Met als doel dat zij de verkregen kennis ook in hun dagelijks leven gebruiken.

Het formuleren van leerdoelen op hoofd-, hart- en handenniveau kan de indruk van maakbaarheid wekken. Dat is heel nadrukkelijk niet de bedoeling. Ten diepste worden alleen het hoofd, het hart en de handen bereikt, wanneer de Heilige Geest in de catechisant werkt en zijn of haar hart vernieuwt. In de catechese zijn we diep afhankelijk van Zijn werk. Tegelijkertijd mogen we in de hoop op en de verwachting van Zijn werk de middelen gebruiken om het hoofd, het hart en de handen van de catechisant te bereiken.

Leeropdracht

Elk hoofdstuk kent twee leeropdrachten. De ene leeropdracht betreft een vraag en antwoord uit de Heidelbergse Catechismus. De moeilijke woorden staan naast de vraag en het antwoord. De andere leeropdracht betreft een Bijbeltekst. Het is aan de catecheet om te kiezen welke leeropdracht hij laat leren. Hierbij kan het niveau van de groep meegewogen worden.

Catecheten die catechisanten graag vragen laten maken als huiswerk, kunnen daarvoor de verwerkingsvragen gebruiken die bij elk hoofdstuk zijn toegevoegd. Dit geeft de mogelijkheid om te toetsen of de catechisanten de stof van afgelopen week goed begrepen hebben en waar nodig kunnen onduidelijke punten nog verder uitgelegd worden. Het is ook mogelijk om de verwerkingsvragen in de catechisatieles te behandelen.

Reageren

Er is bewust gekozen om de handleiding bij deze catechesemethode digitaal aan te bieden. Dit biedt de mogelijkheid om de handleiding uit te breiden en te verbeteren. Heeft u een goede aanvulling op de handleiding, bijvoorbeeld een goed voorbeeld, een verwerkingsopdracht, een verhaal, een literatuurtip, of iets anders? Laat het ons weten, zodat wij dit mee kunnen nemen wanneer de handleiding bijgewerkt wordt. U kunt uw reactie sturen naar secretariaat@hhjo.nl.

33 Gods geboden: Gods Naam is heilig (3^e gebod)

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet hoe Gods Naam misbruikt kan worden.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseef dat Gods Naam heilig is, omdat Zijn Naam Zijn wezen uitdrukt.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan Gods Naam op een goede manier (= niet ijdel) gebruiken.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 111:6:

Zijn naam is heilig en geducht;
De vijand beeft op Zijn gerucht;
Maar 's HEEREN vrees zal altoos wezen
't Begin der wijsheid; wien Gods hand
Die doet betrachten, heeft verstand;
Zijn naam blijft eeuwiglijk geprezen.

Binnenkomer

Besprek met de jongeren hoe ze om kunnen gaan met de buurman die vloekt. Moet je er wat van zeggen? En als de buurman steeds opnieuw vloekt, moet je er dan steeds opnieuw wat van zeggen? En wat moet je doen als de buurman er nog een paar vloeken uitgooit als je er wat van zegt? Besprek ook wat de juiste toon is om wat van het vloeken te zeggen.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Verhaal (Spurgeon)

Spurgeon zat eens naast een man die steeds vloekte. Het misbruiken van Gods Naam deed Spurgeon pijn. De vloeker deed zijn hoed af. Op dat moment las Spurgeon in de binnenkant van de hoed een naam: 'Smith'. Het bracht hem op een idee. Telkens wanneer de man vloekte, zei Spurgeon: 'Smith, Smith zeg!' Meneer Smith werd dit zat. 'Waarom noemt u mijn naam als u mij niet nodig hebt?' vroeg hij. Spurgeon antwoordde: 'Waarom noemt u de Naam van mijn God als u Hem niet nodig hebt?' De man begreep het en stopte met vloeken.

Optie 2 – Je moeder

Begin de les met de volgende vraag:

In straattaal kun je iemand beledigen door "je moeder" te zeggen. Waarom is dat zo'n belediging?

Laat jongeren het antwoord geven: omdat je van je moeder houdt, moeten ze niets lelijks over je moeder zeggen.

Koppel dit aan de lesstof: zo zouden wij christenen moeten reageren wanneer de Naam van de Heere misbruikt wordt. Als het goed is, is Hij onze Vader van Wie wij houden en van Wie ze af moeten blijven en over Wie wij geen lelijk woord kunnen horen.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Een poster voor de Bond tegen het vloeken

Ontwerp een nieuwe poster voor de Bond tegen het vloeken, gebruik hierbij je creativiteit door te tekenen of door een quote te maken die binnenkomt.

Optie 2 – Misbruik van Gods Naam in films en TV-series

In veel films, TV-series, maar ook Youtube filmpjes wordt regelmatig gevloekt. Ook kerkelijke jongeren kijken hier massaal naar. Het is daarom goed om hier het gesprek over aan te gaan.

1. Wie kijkt er wel eens een film, TV-serie of filmpjes op internet?
2. Wat doe je als daarin de Naam van de Heere in misbruikt wordt?
3. God zegt in het derde gebod dat Hij degene die Zijn Naam misbruikt, niet ongestraft zal laten. Geldt die waarschuwing ook als je voor je amusement naar een filmpje kijkt waarin Zijn Naam misbruikt wordt?
4. Kan ingaan tegen Gods geboden je bekering in de weg staan? Wat betekent dat voor jouw kijken van filmpjes waarin Gods Naam misbruikt wordt?

Optie 3 – Verheerlijken van Gods Naam

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef als opdracht: Het tegenovergestelde van Gods Naam ontheiligen of misbruiken, is Gods Naam verheerlijken. Bedenk manieren waarop je de Naam van de Heere kunt eren.

Geef hier 5 minuten voor.

Inventariseer wat de groepjes bedacht hebben.

Optie 4 – De betekenis van Gods Naam

De betekenis van Gods Naam is rijk. Laat de catechisanten, bijv. in tweetallen, nadenken over wat de betekenis van Zijn Naam, n.a.v. het gelezen Bijbelgedeelte, is of kan zijn voor iemand die:

1. zich eenzaam voelt;
2. die ernstig ziek is;
3. die niet bidt, geen Bijbel leest en niet naar de kerk gaat;
4. die twijfelt aan het bestaan van God.

Laat de catechisanten hun ideeën delen met elkaar.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Op welke manieren kun je Gods Naam misbruiken?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat betekent het dat Gods Naam heilig is?
2. Waarom is Gods Naam heilig?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kun je Gods Naam op een goede manier gebruiken?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

34 Gods geboden: Gods dag is heilig (4^e gebod)

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet wat het betekent om de rustdag te houden.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat het houden van de rustdag een zegen is.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan de positieve kanten van het vierde gebod uitleggen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 92:1:

Laat ons den rustdag wijden
Met psalmen tot Gods eer.
't Is goed, o Opperheer,
Dat w' ons in U verblijden;
't Zij d' ochtendstond, vol zoetheid,
Ons stelt Uw gunst in 't licht,
't Zij ons de nacht bericht
Van Uwe trouw en goedheid.

Binnenkomer

De binnenkomer geeft alle ruimte om met de catechisanten door te praten over de zegen van het hebben van een zondag. Hoe gaan ze ermee om t.o.v. ongelovige vrienden, hoe gaan ze er thuis mee om, hoe gaan ze er zelf mee om. Bij de verwerking kunt u hier eventueel nog op terugkijken.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Zondag als gewone dag

Laat alle jongeren staan.

Leg de stelling neer: Als ik mocht kiezen, zou de zondag een gewone dag worden.

Laat degenen die het met de stelling eens zijn links gaan staan, de anderen rechts.

Geef om de beurt rechts en links een beurt om toe te lichten waarom ze het wel/niet met de stelling eens zijn.

Laat ze ook op elkaar reageren.

Optie 2 – Hoe ziet de zondag bij jou thuis eruit?

Voer een groepsgepraak rondom de vraag: Hoe ziet de zondag bij jou thuis eruit?

Zijn er dingen die je *niet* doet, die je op andere dagen *wel* doet?

En zijn er dingen die je *wel* doet, die je op andere dagen *niet* doet?

Voelt de zondag, op de manier waarop die bij jullie wordt ingevuld, als een rustdag? Waarom wel/niet?

Optie 3 – Bordopdracht 'waarom een rustdag?'

Schrijf op het bord: 'waarom een rustdag?'

Laat de catechisanten reageren met redenen waarom je een rustdag zou moeten houden.

Kom in de les op de gegeven antwoorden terug en schrijf nieuwe antwoorden vanuit de les erbij op het bord.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Presentatie

Maak tweetallen.

Laat elk tweetal een presentatie van 1 minuut voorbereiden over het belang van de zondag.

Geef hier 5 minuten voor.

Laat de tweetallen hun presentatie houden.

Optie 2 – Onrust

Voer een groeps gesprek: In onze wereld is er enorm veel onrust. Doordat men 24/7 door gaat met van alles en nog wat lopen veel mensen het risico dat ze gezondheidsklachten krijgen.

1. Waarom is er zo veel onrust?
2. Voelt de zondag voor jou als dag waarop je tot rust komt? Waarom wel/niet?
3. Wat heb jij nodig om echt tot rust te komen?

Optie 3 – Gezin

Ga in de groep het gesprek aan over het volgende:

Stel dat je later een eigen gezin mag krijgen. Hoe zou jij de rustdag vorm willen geven?

Maak duidelijk hoe de dag er uit ziet,
welke afspraken je met je kinderen zou maken,
wat je wel of juist niet doet, etc.

Optie 4 – Confrontatie

Confronteer de catechisanten de volgende stelling: 'Gelukkig worden kan niet zonder rustdag'.

Verdieping

Lees met de catechisanten Hebr 4:1-13.

Bespreek met hen wat de kernboodschap van dit gedeelte is.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat betekent het om een rustdag te houden?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe wordt de rustdag een zegen voor jou?
2. Waarom is de rustdag een zegen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe heeft God het vierde gebod bedoeld?
2. Wat is de positieve kant van het vierde gebod?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Literatuur

- Bruce A. Ray, *Laat Ons De Rustdag Wijden*
- Dr. M. Klaassen, Goed recht van de zondag, <http://www.mklaassen.net/artikelen/goed-recht-van-de-zondag/>

35 Gods geboden: Gezag is door God gegeven (5^e gebod)

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet dat God mij vraagt om iedereen die gezag over mij heeft te gehoorzamen en lief te hebben.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat ik God gehoorzaam door mensen die boven mij staan te gehoorzamen.

Leerdoel handen – kunnen

Als ik het moeilijk vind om te gehoorzamen of nederig te zijn, denk ik aan Jezus Die Zijn Vader volmaakt gehoorzaamde en volg ik Hem.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Tien Geboden:6:

Gij zult uw ouders need'rig eren,
Opdat uw God, die eeuwig leeft,
Uw dagen gunstig moog' vermeêren,
In 't land, dat Zijne hand u geeft!"

Binnenkomer

Besprek de binnenkomer. Benadruk dat God nooit iets van ons zal vragen wat ingaat tegen Zijn eigen geboden.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Handen omhoog!

Lees de volgende vijf stellingen voor, zonder deze inhoudelijk te bespreken. Zeg tegen de jongeren dat ze binnen 15 seconden hun hand in de lucht steken wanneer ze het eens zijn met de stelling.

1. Ik moet alles wat mijn ouders zeggen doen.
2. God vraagt aan mij om altijd liefdevol te zijn richting mijn ouders.
3. Door de zondeval is het onmogelijk om perfect te gehoorzamen.
4. Soms doe ik wel wat mijn ouders mij vragen, maar alleen als het mij goed uitkomt.
5. Door uit Jezus' kracht te leven is er hoop voor zondaren zoals ik.

Besprek vervolgens de stellingen in totaal vijf minuten na. Lees de stelling die je gaat behandelen opnieuw voor en kies iemand uit die het er wel mee eens was. Deze persoon legt aan hen die het niet eens waren uit waarom hij of zij het wel eens was. Doe het ook andersom. Neem zo de stellingen kort en bondig door. Als iedereen het eens was of juist iedereen oneens, is het interessant om nog wat dieper in te gaan op waarom iedereen deze keuze maakt. Ga ook eens aan de andere kant hangen en probeer ze op een dwaalspoor te zetten; vaak komt de jeugd dan uit hun schulp.

Optie 2 – Actueel voorbeeld van opstand tegen gezag

Regelmatig lezen we in het nieuws van opstand tegen het gezag. Denk aan protesten tegen de avondklok in coronatijd. Of een klas die een leraar pest.

Begin de les door zo'n voorbeeld te noemen of een krantenbericht erover op de beamer te zetten. Kies bij voorkeur een voorbeeld wat op sympathie van de jongeren kan rekenen.

Laat jongeren reageren. Wat vinden jullie hiervan?

Vraag hen vervolgens: Wat heeft deze gebeurtenis met het 5^e gebod te maken?

Hoe ziet God wat hier gebeurt?

Optie 3 – Alledaags voorbeeld

Je kunt ook een alledaags voorbeeld gebruiken van iemand die zijn ouders niet gehoorzaam was. Of nog beter; een verhaal van jezelf toen je ongehoorzaam was geweest en wat hier de gevolgen van waren. Zo ziet de jeugd dat jij niet zondeloos bent en kun je ze voor de gevaren van ongehoorzaamheid waarschuwen.

Begrippen

1. Eren

God heeft ouders macht gegeven om te heersen over de kinderen. Het is een God-gegeven autoriteit. Dáárom is het waardevol en belangrijk. Het zit niet in heersen van de ouders, maar in het gehoorzamen van God, voor zowel ouders als kinderen. Dan zal er sprake zijn van een vruchtbare en Godvrezende opvoeding. Door je ouders te eren, eer je God. Door je kinderen lief te hebben, eer je God. Het mes snijdt aan twee kanten.

3. Ouders

Let op, de gezinssituatie van jongeren kan erg complex zijn. Denk in dit hoofdstuk ook aan eventuele stiefouders, pleegouders, gescheiden ouders, overleden ouders etc. Daarnaast kunnen jongeren erg veel pijn gedaan zijn door mensen die gezag over hun hebben of hadden. Denk aan seksueel misbruik, geweldpleging etc. Fijngevoeligheid voor deze mogelijke situaties is erg belangrijk.

Wat als de ouders God niet kennen? Het volgen van God gaat boven het volgen van je ouders (bv. Matt. 10:37). Jezus moet op de eerste plek staan in het leven. Als je ouders God kennen, zal dat ook zo zijn als het goed is. Wanneer dit niet zo is, moet je hen niet verachten, of ongehoorzaam zijn. Nee, waardeer ze, heb ze lief, en laat ze zien hoe het is om met Jezus te leven. Gehoorzaam hen, tenzij zij jou laten zondigen. Dit geldt uiteraard ook voor ouders die God wel kennen.

4. Praktijk

Het is geen 'doe dit en je zult zalig zijn' maar praktische tips over hoe je het leven met de Heere kunt invullen.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Stelling 'gezag moet je verdienen'

Laat de jongeren staan.

Leg de stelling neer: Gezag moet je verdienen.

Laat degenen die het met de stelling eens zijn, rechts van het lokaal gaan staan. De anderen links.

Geef om de beurt links en rechts een beurt. Laat hen toelichten waarom ze het met de stelling eens of oneens zijn.

Laat ze op elkaars antwoorden reageren.

Laat zien dat de Bijbelse lijn is dat degenen die over ons gesteld zijn, zoals onze ouders of een leraar, gezag over ons hebben vanwege de positie die God hen gegeven heeft. God heeft hen over ons gesteld. Daarom hebben ze gezag. Zelfs al zouden ze het niet verdienen. Wij behoren daarom respect te tonen naar hen.

Ga waar nodig erop in dat gezag *niet* betekent dat je gehoorzaam moet zijn aan verkeerde dingen, zoals mishandeling of misbruik.

Optie 2 – Handen omhoog

Alternatieve binnenkomer, optie 1, Handen omhoog, kan ook goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 3 – Strip

Maak alleen of in tweetallen een strip over de praktijk van het gehoorzamen aan je ouders.

Optie 4 – Johannes 2:1-12

Vergelijk het Bijbelgedeelte van de Bijbelstudie met Johannes 2:1-12, waarin een vergelijkbare geschiedenis staat. Hier antwoordt de Heere Jezus Zijn moeder: 'Vrouw wat heb ik met u te doen?' Hoe moet je deze woorden uitleggen?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wie moet ik volgens het 5^e gebod allemaal gehoorzamen?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe moet je volgens het 5^e gebod God gehoorzamen?
2. In welke situatie moet je iemand die gezag over je heeft *niet* gehoorzamen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe hield de Heere Jezus het 5^e gebod?
2. Hoe kan het voorbeeld van de Heere Jezus jou helpen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

36 Gods geboden: Het leven is van God (6^e gebod)

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet dat God leven geeft en neemt. Hij is mijn Schepper, Hij bepaalt de tijd van mijn geboorte en mijn sterven.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat het kapotmaken van een mensenleven het vernielen van Gods meesterwerk is.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan strijden tegen gedachten, woorden of daden waarmee ik mijn naaste of mijzelf haat, onteer, kwets, in gevaar breng of doodt.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps.5:6:

Gij, HEER, verdelgt den leugenspreker.
Hij, die zijn hand met bloed bevekt,
En gruw'len met bedrog bedekt,
Tergt, als de snoodste wetverbreker,
Den hoogsten Wreker.

Of de Tien Geboden:7:

Gij zult niet doodslaan, noch u wreken.
Breekt nooit den echt; steelt niemands goed.
Gij zult geen vals getuig'nis spreken,
Bemint elk met een vroom gemoed.

Binnenkomer

Elke jongere krijgt wel iets mee van moorden en geweld op de TV, PC of Gameconsole. Het doel van deze binnenkomer is dat de jongeren schrikken van het verschrikkelijke grote aantal moorden wat er te zien is via verschillende medium. (De bron spreekt over een gemiddeld Amerikaans kind, ik heb de vrijheid genomen om er een 'Westers' kind van te maken. Als het aantal in ons land met 100 zou afwijken zou het nog erg veel zijn!).

Ik kan voorstellen dat er jongeren zullen zijn die het gaan relativeren 'het zijn maar films/spelletjes'. De boodschap is dat, ondanks dat het 'maar' virtueel is, het wel iets met je doet. Als jij achter je PC e.d. dagelijks mensen neerslaat, overrijdt, etc. is de kans groter dat je dit in het echte leven ook gaat doen. De bron van deze cijfers is de American Psychological Association.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Met wie zou je liever op vakantie gaan.

Stel twee personen voor aan de groep:

Ingrid is snel chagrijnig. Als iets niet loopt zoals ze wil, scheldt ze en maakt ze lelijke opmerkingen naar mensen die in de buurt zijn. Slaan doet ze niet, maar als blikken kunnen doden, dan heeft ze al heel wat moorden op haar naam staan. Ze vindt het leuk om gemene grapjes te maken over mensen. Dat ze mensen daarmee pijn doet, maakt haar niet uit. Als je iets verkeerd doet, onthoudt ze dat, zodat ze het later tegen je kan gebruiken.

Mirthe is altijd aardig. Haar krijg je nooit boos. Ze probeert altijd vriendelijk te zijn. Als ze iets niet fijn vindt wordt ze niet boos, maar gaat ze het gesprek aan. Als ze iets fout doet, zegt ze sorry. Ze helpt graag anderen. Ze ziet het goede in andere mensen en geeft graag complimentjes.

Ga het gesprek aan:

1. Als je één van twee mee zou moeten nemen op vakantie, wie zou je dan kiezen: Ingrid of Mirthe? Waarom?
2. Wat heeft het gedrag van Ingrid en Mirthe met het 6e gebod te maken?
3. Mirthe doet met haar gedrag wat God in het 6e gebod vraagt. Daarin lijkt ze op de Heere Jezus. Ben jij er bewust mee bezig om ook zo op de Heere Jezus te lijken?

Het doel van deze opdracht is om de *positieve* kant van het 6^e gebod naar voren te halen. Mensen die leven volgens Gods 6^e gebod, zijn prettig om mee om te gaan. Door met hen om te gaan voelen we iets van hoe God omgang tussen mensen bedoeld heeft.

Optie 2 – Voorkennis activeren

Schrijf 'gij zult niet doodslaan' op het bord.

Laat de jongeren alle associaties noemen, die ze hierbij hebben.

Stuur de antwoorden, zodat niet alleen moorden/doden genoemd worden, maar ook andere vormen van het overtreden van het 6^e gebod, zoals iemand kwetsen met je woorden of lelijke gedachten over iemand denken.

Vraag eventueel ook bij welke emoties jongeren denken bij het 6^e gebod: driftig, boos, etc.

En in welke situaties ze in aanraking komen met het 6^e gebod: als iemand iets gemeens doet, nieuws kijken, film/serie kijken, etc.

Kom tijdens de les terug op wat er op het bord staat, en schrijf nieuwe dingen tijdens de les erbij.

Optie 3 – Bijbelse voorbeelden van zonde tegen het 6^e gebod

Geef de volgende opdracht in de groep of om uit te werken in groepjes van 2 tot 5 personen:

Noem Bijbelse figuren die tegen het zesde gebod hebben gezondigd.

Noem hier niet alleen daadwerkelijke moorden, maar ook begeerte tot moord, woede, vervolging etc. Zodat de catechisanten doorhebben dat het zesde gebod niet alleen om moord draait, maar om elke vorm van (onterechte) boosheid.

Kaïn: vermoorde zijn broer

Ezau: begeerde om Jakob te doden

Mozes: sloeg een Egyptenaar dood

Saul: zocht om David te doden, pleegde zelfmoord

David: gaf opdracht om Uria vermoorden

Izebel: liet Naboth stenigen, Achab: keurde dit goed

Petrus: sloeg uit woede een oor af

Judas Hiskariot: verraadde Jezus (verantwoordelijk voor een gruwelijke moord), pleegde zelfmoord

Saulus: had er behagen in toen Stefanus werd vermoord/vervolgde de Kerk van Christus.

Zo zijn er nog velen te noemen. Probeer 'gevarieerde' zonden tegen het zesde gebod te noemen, zoals moord, woede, begeerte in dood, vervolging etc.

Begrippen

1. Heiligheid

Bijzonder is niet per definitie een goede uitleg van 'heilig' maar het geeft wel aan dat er sprake is van grote waarde. Enkel 'apart gezet' zou ook over afval kunnen gaan. Het gaat er juist om dat de jongere de waarde van het leven gaat in zien.

2. Onheiligheid

Je kunt eventueel rondvragen of er jongeren zijn die in hun eigen omgeving voorbeelden kennen over hoe onheilig er met het leven omgegaan wordt.

4. Liefhebben

Als voorbeeld van liefhebben kan één van de volgende voorbeelden genoemd worden:

1. De vrouw van de vermoorde zendeling uit *Vijf kruizen in de jungle*, die de moordenaars van haar man vergeeft.
2. Corrie ten Boom, die in de Tweede Wereldoorlog in een concentratiekamp gezeten heeft. Na de oorlog gaf ze één van de soldaten die daar werkte en gruwelijke dingen op zijn geweten had, een hand en kon ze hem vergeven.

5. Als jezelf

Dit begrip even pastoraal ingevuld. Jongeren kunnen erg worstelen met hun zelfbeeld, eigenwaarde, etc. Om dan te zeggen 'alle manieren van jezelf te kort doen is zonde' is wel erg bot. Als je weet hebt van bepaalde situaties van jongeren waar zoiets speelt, houd er dan rekening mee in je verhaal en vraag na afloop persoonlijk wat hij/zij er van vond.

Alternatieve verwerkingsvormen

Optie 1 - Stelling

Discussieer over de stelling: 'Je bent al een mini-moordenaar als je iemand niet aardig vindt!'

Optie 2 – Ontwerp een pictogram

Ontwerp/teken een 'Ik speel geen geweldgames'-pictogram voor op je computer of smartphone, waaruit blijkt dat je geen geweldgames speelt.

Optie 3 – Pesten

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Leg uit: pesten valt ook onder het 6^e gebod. Daarmee maak je mensen kapot.

Geef elke groep om een plan te bedenken om pesten tegen te gaan.

Geef hier 5 minuten voor.

Laat de groepjes hun plan presenteren.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wie is de Eigenaar van het leven van iedereen?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom is het doden van een mens zo erg?
2. Hoe kun je Gods meesterwerk vernielen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat verbiedt God te doen in dit gebod?
2. Wat gebiedt God te doen in dit gebod?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

37 Gods geboden: Het huwelijk is heilig (7^e gebod)

Inleiding

Boeken

Het boekje 'Verstrikt' wordt bij dit hoofdstuk ten eerste aangeraden voor de catecheten. Het is een boekje van twee neurologen die hersenonderzoek hebben verricht naar de gevolgen van seks op jonge leeftijd, met name bij wisselende partners. Het zijn schokkende resultaten. Depressie, ongeluksgevoel, laag zelfbeeld, niet kunnen binden, schade bij partners enzovoorts. De gevolgen van seksualiteit met verschillende partners (met name op jonge leeftijd) zijn vernietigend. En dan gaat het nog niet eens over pornografie o.i.d.

Ook is recent het boekje 'Zeg nee tegen porno' van ds. P. van Ruitenbergh verschenen. Het kan gratis en anoniem gedownload worden. Het is goed om jongeren hierop te wijzen.

Termen

Het is goed als de catecheet op de hoogte is van de meest recente termen die op het gebied van seksualiteit gehanteerd worden. Hieronder worden enkele termen genoemd:

- **LHBT**: Een relatief nieuwe term die wordt gebruikt is de term **LHBT**. Dit staat voor Lesbisch, Homo's, Biseksuelen en Transgenders.
- **LGBTQIAP**: De nieuwe term voor LHBT. Naast Lesbisch, Homo's (Gay), Biseksuelen en Transgenders worden in deze term ook Queer (een paraplueterm om je af te zetten tegen 'hokjes-denken'), Intersekse (mensen met zowel mannelijke als vrouwelijke lichaamskenmerken), Aseksueel (mensen zonder behoefte aan seks) en Panseksueel (mensen die niet vallen op geslacht, maar op karakter of persoonlijkheid) meegenomen.
- **Friendzone**: Goede vrienden zonder verking, maar één van beiden voelt vaak meer voor de ander dan 'just friends'
- **BFF** (Best Friends Forever): meestal meiden die hun vriendschap zo aanduiden. Dit heeft geen seksuele connotaties.

Twee lessen

Aangezien dit onderwerp veel vragen op roept en jongeren bezig houdt, kan het goed zijn om twee lessen bij dit onderwerp stil te staan.

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet welke kaders de Bijbel stelt aan seksualiteit.

Leerdoel hart – beseffen

Ik besef dat God de kaders rondom seksualiteit gegeven heeft tot bescherming van mijzelf en de ander.

Leerdoel handen – kunnen

Ik wil leven volgens de kaders die God rondom seksualiteit stelt, daarom strijd ik tegen verkeerde verlangens.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 128:1:

U mag men zalig heten,
Dien 's HEEREN vrees bekoort;
Die, met een goed geweten,
Steeds wandelt naar Zijn woord.
Gij zult uw nooddrift vinden
Door d' arbeid van uw hand;
Wat g' u moogt onderwinden,
Komt, naar uw wens, tot stand.

Binnenkomer

Laat de jongeren reageren op de drie citaten van de binnenkomer.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 - plakband

Plak een plakbandje op een wit vel papier. Trek het los. Plak het daarna weer op. Blijft het net zo goed plakken als de eerste keer? Doe het nog maar een paar keer. Op gegeven moment plakt het plakbandje (bijna) niet meer en zie je stukjes van het papier op je plakbandje zitten.

Het plakbandje staat voor jou en het witte papier voor jouw (toekomstige) man of vrouw. Als je je de eerste keer bindt met iemand door middel van geslachtsgemeenschap (seks), raak je gehecht aan die persoon. Zo heeft God het ook geschapen. Maar als je vervolgens die relatie verbreekt blijven er altijd stukjes van jezelf achter. Je kunt je vaak maar één keer goed hechten. Als je daarna met nog meerdere mensen geslachtsgemeenschap hebt is de kans groot dat je je steeds minder goed kunt hechten. Daarom geeft God het zevende gebod, om jou en je man of vrouw te beschermen tegen verkeerde manieren van seksualiteit!

Met deze 'doe opdracht' laat je de jeugd zien wat de negatieve kanten van seksualiteit zijn (vóór het huwelijk, met wisselende partners e.d.) maar ook de positieve kanten. God wil dat wij trouwen en gemeenschap hebben. Hij heeft ons zo gemaakt dat wij ons kunnen binden aan een persoon. Prachtig! Daar mogen we Hem dankbaar voor zijn. Het plakbandje geeft goed weer hoe (wel gesimplificeerd uiteraard) het bindingsvermogen van een mens werkt.

Optie 2 – rood en wit vel lijmen

Lijm een rood en een wit vel papier op elkaar. Scheur het voor de ogen van de groep van elkaar. Lukt dit zonder restschade? Je zou seks ook als 'superlijm' kunnen typeren. Als het op de goede plek wordt 'aangebracht' zit je muurvast aan elkaar. Dat is dus, binnen het huwelijk, met één partner. Als je het op de verkeerde plekken aanbrengt, zit je ook muurvast maar moet je weer losscheuren. Dit gaat niet zonder pijn, moeite en psychische/geestelijke/lichamelijke achteruitgang.

Optie 3 – SGP-billboard overspel

Print het volgende plaatje uit, het liefst op een formaat dat iedereen het goed kan zien: <http://www.ad.nl/binnenland/sgp-posters-overspel-het-spel-met-alleen-verliezers-ab01a3a0/62318985/>. Laat de groep hierop reageren. Zijn ze het eens met deze afbeelding?

Alternatieve Bijbelstudie

Kies dit gedeelte uit bij een groep waarvan de catecheet weet dat seksuele zonden al daadwerkelijk spelen:

Lezen: Mattheüs 5:27-30. Lees ook Exodus 20:14.

Kerntekst: *Maar ik zeg u, dat zo wie een vrouw [man] aanziet om dezelve te begeren, die heeft alrede overspel in zijn hart gedaan met haar.* Mattheüs 5:28

De regels uit Bergrede worden ook wel 'de leefregels van het Koninkrijk van God' genoemd. De ethiek van het Koninkrijk. Zo gaan Christenen met elkaar en God om. Het is, in zekere zin, een verscherping van de Tien Geboden. Althans, voor hoe de Joden de Wet opvatten. De tekst uit Mattheüs 5 laat dit duidelijk zien. Alleen fysiek geen overspel plegen is niet voldoende. Het gaat om het hart. De gedachten. Zijn die rein? Willen ook die God volgen? Ook als het pijnlijk wordt?

Toepassing

Overspel gebeurt niet ineens, het begint altijd met verkeerde gedachten. Eerst denk je aan iemand anders, pas daarna ga je ook echt naar iemand anders toe. Daarom zegt de Heere Jezus dat een verkeerde begeerte al overspel is. Zo scherp zijn de woorden van de Zaligmaker. We zijn zondig, tot aan onze gedachten toe. Maar moet ik dan mijn oog uitrukken? Of mijn hand afhakken? De Heere bedoelt niet dat je dit letterlijk moet doen. Wat Hij bedoelt is dat je radicaal moet zijn, grondig je zondige gedrag veranderen of zonden voorkomen. Neem maatregelen. Breek met zonden. Doe wat nodig is! We mogen vluchten naar het kruis. Daar, waar de Heere de zonden gedragen heeft. Belijdt je zonden, belijdt je strijd. Allereerst aan God, maar ook aan betrouwbaar persoon in je omgeving.

Toelichting bij foto's:

Foto 1 (slotje)

Eerst vragen, wat roept dit plaatje bij je op?

Suggesties om te bespreken: Het huwelijk is de sleutel tot toegang tot alles op het gebied van seksualiteit.

Foto 2 (geknoopt touw)

Eerst vragen: waar denk je aan als je dit plaatje ziet?

Suggesties om te bespreken: Op het moment dat vooruit gegrepen wordt op seksuele gemeenschap, krijg je vooral figuurlijk gezien te maken met knopen en verwarring i.p.v. liefde.

Begrippen

Allereerst een algemene opmerking: dit gebod is ontzettend breed. Er zijn zoveel thema's en invalshoeken die aangesneden kunnen worden. Maar daar is hier logischerwijs geen ruimte voor. Er is gekozen voor een wat algemene aanpak, waar het huwelijk en overspel worden behandeld met een toespitsing op de leefwereld van de jongere (vooral begrip 3 – sluiptmoordenaar). Ook worden de gevolgen van onreinheid behandeld vanuit het boekje 'Verstrikt'. Er zijn veel dingen om rekening mee te houden tijdens de catechese. Wat speelt er bij deze groep? Zijn ze nog erg jong? Of merk je al wel wat signalen van puberteit? Speel hier goed op in zodat de boodschap aansluit bij de groep.

Veel is onbehandeld gelaten zoals:

- Emotioneel overspel: je binden aan een ander zonder fysiek contact
- Verkrachting, misbruik e.d.: wees voorzichtig met je bewoordingen, houdt er rekening mee dat het meer voorkomt dan dat wij denken en weten. Het kan veel losmaken bij iemand. Kan dat binnen de groep of is het beter van niet binnen deze groep?
- De gevolgen van overspel voor de kinderen, kleinkinderen etc. Misschien zitten er wel 'slachtoffers' van overspel in je groep.
- Het feit dat overspel in 1 Kor. 6 als een 'speciale' zonde wordt gerekend, die je lichaam intreedt.
- Polygamie (vergelijk de aardsvaders die meerdere vrouwen hadden zonder dat de Heere dat expliciet afkeurt. Er was wel veel onvrede in die gezinnen).

- Transgender en bisexualiteit etc. Houdt er rekening mee dat hier vragen over gesteld kunnen worden door jongeren en dat dit eventueel speelt bij sommigen in de groep.
- Het bezoeken van datingsites, daten en apps als Tinder . Weet wat er leeft onder je catechisanten.

1. Huwelijk

Probeer vooral het positieve van het huwelijk te benadrukken. De Heere heeft juist het mooie benadrukt voor onszelf en de ander. Niet benadrukken wat allemaal niet mag. Wie droomt er niet van een lieve vader en moeder die van elkaar en de kinderen houden en hier in investeren. In veel gezinnen lijkt de buitenkant heel mooi, maar de binnenkant is vaak anders. Vraag eventueel aan de catechisanten hoe voor hun het ideale huwelijk eruit zou zijn en schrijf dit op het bord/groot vel papier en werk vanuit dit mooie begin. Laat dit papier hangen tot het einde van je les.

2. Overspel

De duivel doet zijn uiterste best om juist het mooie en tere binnen het huwelijk kapot te maken. Zo zorgt hij ervoor dat er ruzies ontstaan, breuken tussen gezinsleden komen, jaloezie ontstaat, onvrede en dergelijke. Dat de duivel hier succesvol in is, is te zien in de hoeveelheid gescheiden gezinnen en de lage moraal. Benadruk echter dat de schuld niet bij de duivel gelegd kan worden, maar dat we zelf verantwoordelijk zijn voor ons gedrag. Een christen zou niet moeten willen luisteren naar de duivel. Daarom is het belangrijk om te zoeken naar wat de Heere van ons vraagt.

3. Seksualiteit

Vraag of de jongere dit verhaalt herkent. Hoe voelen zij zich eronder? Veel gaan gebukt onder groepsdruk en idealen die ze meekrijgen van naasten. Het lijkt zo onschuldig, niemand hoeft er achter te komen. En ook al komen mensen erachter: het is toch normaal! Probeer de jongeren te bereiken, hoe jong ze ook zijn. Benadruk dat het volgen van de Heere soms ook radicale keuzes vraagt.

In Amerika is een op dit gebied het begrip 'accountability' actueel. Jongeren nemen iemand in vertrouwen (ouder, ouders van een vriend, oudere vriend) en geven die toegang tot hun telefoon. Ze leggen als het ware verantwoording af voor hoe ze omgaan met hun smartphone. Juist ook jongeren die worstelen met pornografie kunnen iemand zoeken die ze vertrouwen. Als ze dan voelen dat het moeilijk wordt kun je je maatje bellen. Alleen zegen 'ik heb het nu moeilijk' kan al helpen.

4. Onreinheid

Als bron bij dit begrip is gebruik gemaakt van het boek: Joe McIlhane Jr. & Freda McKissic Bush – Hooked (Nederlandse vertaling: Verstrikt). Er zijn geen winnaars bij overspel. Denk aan de reclame van SGP langs de snelweg: 'Overspel. Het spel met alleen maar verliezers'. En dat is waar. Dit zegt de Bijbel en het wordt bevestigd door neurologisch onderzoek. Echtparen die rein zijn gebleven voor het huwelijk zijn doorgaans de gelukkigste mensen. Mensen die op jonge leeftijd meer dan één seksuele partner hebben gehad zijn veelal ongelukkig en zoeken de leegte op te vullen met nog meer seks. Het zijn grote gevolgen die worden genoemd in het werkboek. Depressie, onrust en zelfs zelfmoord. Het kan wat kort door de bocht overkomen, maar het is wel de waarheid. Zonde, en nu in het bijzonder seksuele zonde, kan geen leegte opvullen. Pas als wij de Heere kennen is die leegte gevuld. En dan nog kan een christen het ergens anders gaan zoeken.

Reinheid kent alleen maar winnaars. De Heere wordt verheerlijkt, je partner of naaste wordt door jou geen pijn aangedaan en voor jezelf is het ook het beste. God weet wat het beste is voor Zijn maaksel. Daarom geeft Hij dit gebod.

5. Bruidegom

Verwijs eventueel terug naar het vel papier dat je hebt beschreven aan het begin van de les. Wat zijn kenmerken van een goed huwelijk? Vraag eventueel nog wat specifiek door: hoe ziet de ideale echtgenoot eruit? Schrijf dit

met een andere kleur ook op het papier. Vraag wie hier graag voor zou willen gaan, ook als dat strijd in moeilijke momenten vraagt. Maak vervolgens de verbinding naar de Echtgenoot Christus en maak het beeld af. Beschrijf hoe heerlijk het is dat Christus Zijn bruid hier op aarde ondersteund en al klaar staat om haar te halen. De bruidsschat is al betaald en Hij heeft Zich voor eeuwig aan haar verbonden. Nog héél even, dan komt Hij haar halen. Sluit af met de vraag: komt Hij ook jou halen? Mag je ook voor eeuwig bij Hem zijn? Nooit meer zonden die aan je trekken, nooit meer pijn en verdriet om wat je is aangedaan (voor degenen die misbruikt zijn en het moeilijk zullen hebben deze avond zonder dat dit expliciet benoemd wordt), altijd een gelukkige en volmaakte relatie met de Bruidgom.

Sluit af en benadruk dat er altijd ruimte is voor gesprek als een jongere zijn verhaal, twijfels of worsteling kwijt wil.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Wapens tegen pornografie

Opdracht voor de groep: schrijf op een groot wit vel 'Wapens'. Hang deze op het bord en vraag of elke keer 2 catechisanten naar voren komen en een 'wapen' opschrijven tegen pornografie. Voorbeelden kunnen zijn: gebed, afspraken maken, jezelf belonen als je wat anders gaat doen, afleiding zoeken (meest belangrijke), accountability, etc. In plaats van catechisanten vragen naar voren te komen, kan het vel papier ook doorgegeven worden.

Optie 2 - Stelling

Afhankelijk van de openheid binnen de groep leg je in het midden de stelling: iedereen van ons worstelt ooit met een moment om op een link te klikken of een filmpje te kijken waarvan je weet dat je de Heere verdriet doet door daarop te klikken. Vraag vervolgens: hoe ga jij daar mee om? Laat jongeren elkaar tips geven. Bespreek ook hoe moeilijk het kan zijn om uit een groepsapp te stappen van bijvoorbeeld de klas. Je mist dan ook relevante informatie en wordt het mikpunt van spot. Het volgen van de Heere vraagt soms keuzes die tegen onze eigen voorkeuren in gaan.

Hoe je dit onderdeel vorm geeft: benadruk ook dat er vergeving is in het bloed van Jezus Christus voor de zonden die gedaan zijn.

Optie 3 – Stille borddiscussie

Schrijf op het bord een ronde cirkel met daarop het woord 'Huwelijk'. Laat de om de beurt een jongere naar voren komen om iets op te schrijven waar zij aan denken, hierbij is het belangrijk dat alles stil gebeurt.

Optie 4 - Post-it

Geef alle jongeren twee post-it-blaadjes.

Op post-it 1 mogen ze de vraag beantwoorden: Wat lijkt jou heel mooi om mee te maken in het huwelijk?

Op post-it twee mogen ze de vraag beantwoorden: Wat lijkt jou verschrikkelijk om mee te maken in het huwelijk?

Laat de jongeren de post-its op twee verschillende plaatsen op plakken.

Optie 5 - Quote

Bedenk een quote voor de betekenis van het huwelijk en handletter deze quote.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Op welke manier spreekt de Bijbel over seksualiteit?

Leerdoel hart – beseffen

1. Welke kaders heeft God gegeven om jezelf en anderen te beschermen tegen seksualiteit?
2. Wat zijn de gevolgen als je dit gebod overtreedt?

Leerdoel handen – kunnen

1. Waarom is het belangrijk om te strijden tegen verkeerde verlangens?
2. Hoe kun je strijden tegen verkeerde verlangens?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Literatuur

- Joe S. McIlhaney, *Verstrikt: nieuw wetenschappelijk onderzoek over de gevolgen van vrije seks voor onze kinderen*.
- Ds. P. van Ruitenburg, *Zeg nee tegen porno*, <http://www.uitgeverijdenhertog.nl/zegnee> (gratis te downloaden).

38 Gods geboden: Bezit is door God gegeven (8^e gebod)

Inleiding

Als de catecheet een ontboezeming durft te doen van zijn 'eertijds', van harte welkom. Dat zal de jeugd waarderen en je kunt mooi vertellen dat het zonde was en je er nu (hopelijk van harte) slecht over voelt en wat je wel of niet gedaan hebt om het goed te maken.

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet dat ik door te stelen niet vertrouwen op Gods voorzienigheid.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat alles wat ik bezit van God ontvangen is.

Leerdoel handen – kunnen

Ik deel mijn geld en spullen met mijn naasten omdat ik ze van God ontvangen heb.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 62:7:

Vertrouwt, wat uw begeert' ook zij,
Nooit op geweld of roverij,
En wordt niet ijdel, als 't vermogen
Gedurig aanwast; waakt en let.
Dat gij het hart er nooit op zet;
Zo wordt ge door geen schijn bedrogen.

Of Ps. 49:6:

Men denkt niet meer aan hun verleden staat,
Wijl al hun glans met hen in 't graf vergaat;
Maar na den dood is 't leven mij bereid;
God neemt mij op in Zijne heerlijkheid.
Vreest hem dan niet, die grote schatten heeft,
Wiens machtig huis in eer en aanzien leeft;
Want hij zal niets in 't sterven met zich dragen;
Zijn naam, zijn roem, 't ligt al terneer geslagen.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Zomaar spullen pakken

Loop langs de tafels en neem iets ongevraagd van een jongere af. Pen/boek/telefoon/jas of iets dergelijks. Doe dit bij een ander ook. Bespreek plenair wat dit voor gevoel oproept en besteed aandacht aan waarom iemand niet ongevraagd aan jouw spullen komen.

Optie 2 – Andere vormen van stelen

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef de opdracht: Stelen is méér dan alleen maar iets pakken wat niet van jou is. Bedenk zoveel mogelijk *andere* manieren waarop je ook kunt stelen.

Geef hier 3 tot 5 minuten voor.

Bespreek de resultaten in de groep.

Vraag hierbij door:

Welke doe jij het meest?

Welke is het ergst?

Het doel van deze opdracht is om te laten zien dat je je op heel veel manieren schuldig kunt maken aan dit gebod. Voorbeelden zijn illegale software gebruiken op je PC. Een film downloaden zonder ervoor te betalen. Kopiëren van leuke muziek van een klasgenootje. Delen van een familie Netflix-account of Spotify-account, terwijl je geen familie bent. Iets lenen zonder en het vergeten terug te geven. Een snoepje pakken zonder toestemming. Maar ook dieper: Dat, wat de Heere je gegeven heeft, alleen maar voor jezelf houden.

Optie 3 - Woordweb

Maak een woordweb rondom het woord 'stelen'. Probeer goed te sturen als je vraagt naar woorden in het web. Prikkel ze met bepaalde woorden, of dat iets bij ze oproept. Probeer er sowieso 'achtste gebod', 'zelfzuchtig' en 'weggeven' aan de orde te laten komen.

Begrippen

Leg onderstaande begrippen één voor één uit.

1. Diefstal

Wat doet het met de jongeren dat de definitie van diefstal zo breed is? Voelen zij zich aangesproken? Het punt dat je faalt om op Gods voorzienigheid te vertrouwen bij diefstal mag wel wat verder uitgewerkt worden. Het gaat erom dat we eerder onze eigen stelende handelingen vertrouwen dan dat we door het geloof leven en erop vertrouwen dat God zal voorzien.

2. Zelfzucht

Ga met elkaar in gesprek en haak eventueel aan bij het voorbeeld van de binnenkomer. Is de andere kant opkijken om zo te zorgen voor eten voor zijn kinderen ook zelfzucht?

3. Voorzienigheid

Diefstal heeft alles met voorzienigheid te maken (zie begrip 1). Let er op dat de jongeren de term goed begrijpen en kunnen uitleggen wat het is. Zitten we vast aan onze goederen? Hebzucht zorgt ook voor diefstal!

4. Rentmeesterschap

Een lastige term met veel informatie erbij. Neem voor dit begrip de tijd om het uit te leggen. Het laat zien hoe wij als schepselen van God over deze aarde moeten gaan. Hoe gaan wij in het dagelijks leven om met de schepping (afval op straat, eten weggooien, dieren mishandeling etc.)? Kijken wij wel om naar arme mensen? Hoe is onze werkhethiek, doen wij alles tot Gods eer of toch meer voor onszelf? Of zijn we als de luiaard uit Spreuken 6 en lopen we de kantjes er vanaf.

5. Betrouwbaarheid

Hoe zorgen de jongeren ervoor dat ze betrouwbaar zijn? Ook voor meest onbetrouwbare persoon in de wereld is er hoop! Benadruk hierbij de betrouwbaarheid van Gods beloften.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Welke straf?

Maak groepjes van 2 tot 5:

Je hebt net een nieuwe telefoon. Je vader heeft van zijn vakantiegeld voor jou de meest mooie en dure telefoon gekocht, die er is. En nu is hij gestolen. Gelukkig wordt de dief opgepakt. Maar jouw telefoon is doorverkocht. En het geld is door de dief al opgemaakt. Hij heeft geen geld om jou een nieuwe telefoon te geven. Welke straf moet de dief krijgen, vind je?

Geef hier 2 minuten voor.

Vraag door, waarom ze voor een hoge, of juist lage straf gaan.

Betrek hierbij de vraag, of er verschil gemaakt moet worden tot iemand die steelt om te eten, of iemand die steelt om 'rijk' te worden.

Als jongeren kiezen voor een hoge straf, noem dan enkele voorbeelden (zie optie 1 van de alternatieve binnenkomers) van vormen van diefstal, waar zij zich mogelijk aan schuldig maken. Moet dan ook die hoge straf, die jullie bedacht hebben, gegeven worden?

Vraag door: welke straf zou *God* vinden dat diefstal verdient?

Leg uit: dan gaat niemand vrijuit. Want wie heeft nog nooit iets gestolen? Een snoepje. Illegale software. Etc. Wij verdienen Gods straf. Wij hebben de Heere Jezus nodig, die ook voor dieven de straf gedragen heeft.

Optie 2 – Alternatieve vormen van stelen

De alternatieve binnenkomer, optie 2, kan ook goed als verwerkingsopdracht worden ingezet.

Optie 3 – Afbeelding 2 (losse handboei)

Laat de jongeren reageren: welke gedachten roept dit bij hen op?

Bespreeksuggestie: Eens een dief altijd een dief?

Optie 4 – Extra verwerkingsvragen

Extra suggestief om te bespreken in de groep, afhankelijk van wat er leeft in de groep:

- Zwart werken
- Plagiaat plegen voor een werkstuk
- Brood weggooid en een lekkere snack kopen
- Meehelpen bij een actie voor een goed doel ook al heb je er misschien niet zoveel zin in

Afsluitende verwerkingsopdrachten

Afsluiter 1

Wellicht kan er een concreet idee uitgewerkt worden om de naasten van geld en/of goederen te voorzien. Als er een goed idee komt, wijs dan per groep een verantwoordelijke aan die het proces gaat coördineren. Spreek ook af of er iets structureels of iets eenmaligs gedaan wordt.

Suggesties:

- Collectebusje voor catechisatie bestemmen voor een concreet doel.
- Eten koken voor armen in de buurt
- Oude kleding inzamelen en inleveren
- Etc.

Afsluiter 2

Verdeel de groep in kleinere groepjes.

Elk groepje schrijft binnen één minuut zoveel mogelijk goede doelen op.

Welk groepje heeft de meeste goede doelen?

(Als er tijd genoeg is: laat ze de opgeschreven doelen toelichten).

Elk groepje kiest van deze lijst één doel dat zij als meest goede doel zien.

Ze krijgen een halve minuut om de rest van de groep te overtuigen van hun keuze.

Welke groepje is het meest overtuigend?

Denk na: wat kunnen jullie hiermee als groep?

Afsluiter 3

Maak een elfje over het diefstal/donatie aan goede doelen. Een elfje is een gedicht met de volgende opbouw:

1 woord

2 woorden

3 woorden

4 woorden

1 woord

Afsluiter 4

Teken een strip met drie plaatjes voor het geven van geld aan een goed doel. Geef hierin specifiek aandacht aan gedachten die je daarbij hebt.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waar twijfel je aan als je steelt?

Leerdoel hart – beseffen

1. Van Wie krijg je je bezit?
2. Waarom krijg je bezittingen van God?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe moet je omgaan met je geld en spullen?
2. Waarom moet je zo omgaan met je geld en spullen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

39 Gods geboden: God heeft de waarheid lief (9^e gebod)

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet dat God elke vorm van liegen verbiedt.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat de Heere Jezus de Waarheid is Die ik moet navolgen.

Leerdoel handen – kunnen

Ik probeer altijd respectvol, eerlijk en trouw te zijn, zonder te liegen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps.141:3:

Zet, HEER, een wacht voor mijne lippen;
Behoed de deuren van mijn mond,
Opdat ik mij, tot genen stond,
iets onbedachtzaams laat' ontglippen

Binnenkomer

Het doel van de binnenkomer is om te laten zien dat iets 'kleins' als een leugentje een grote ravage kan veroorzaken.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Een leugentje om bestwil

Begin de les met de stelling: Een leugentje om bestwil mag.

Laat de jongeren die het met de stelling eens zijn, links in het lokaal gaan staan. De anderen rechts.

Geef om de beurten links en rechts de beurt, om toe te lichten waarom zij het wel/niet met de stelling eens zijn.

Laat ze hierbij ook op elkaar reageren.

Breng, als het niet ingebracht wordt, wat *God* van een leugentje om bestwil vindt.

Breng ook de vraag in: bij wie komt de leugen vandaan?

Optie 2 – Waarom liegen wij?

Voer aan de hand van onderstaande vragen een groepsgesprek:

1. Wie van jullie heeft er wel eens gelogen tegen zijn ouders? Bijvoorbeeld op de vraag: wie heeft dit gedaan, je mond te houden. Of door niet eerlijk te zeggen, waar je geweest bent of waar je naartoe ging.
2. Waarom deed je dat?
3. Is dat liegen?
4. Wat zou God hiervan vinden?
5. Nu je erover nagedacht hebt, wat God hiervan vindt, zou je het de volgende keer nog een keer doen? Waarom wel/niet?

6. Wat laat je keuze om te liegen zien, over wat je het belangrijkste vind in je leven? (je vind God minder belangrijk, dan je zin krijgen, daarom lieg je).

Optie 3 – Woorden als wapens

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef als opdracht mee: Wij kunnen onze woorden als wapens gebruiken. Wij kunnen met onze woorden anderen pijn doen of benadelen. Schrijf zoveel mogelijk manieren op, waarmee we onze woorden kunnen gebruiken als wapens.

Besprek na 3 minuten de antwoorden van de groepjes plenair.

Laat zien dat alle dingen die ze noemen, ook onder het 9^e gebod vallen.

Bijbelstudie

Andere mogelijke Bijbelgedeelten: Genesis 3:1-13, de Satan die bedriegt; Mattheüs 4: 1-11, Jezus wordt verzocht maar het lukt om de verleiding te weerstaan; Jakobus 3:1-12, gaat over de zonden van de tong.

Toepassing bij Mattheus 4: 1-11, met als kerntekst vers 10

Waar het Adam en Eva in het paradijs niet gelukt was, zien we hier hoe het de Heere Jezus wel lukt om de verleiding van de duivel te weerstaan. Hoe? Jezus spreekt het Woord na. Hij was zo zwak, door honger en dorst, maar Hij leefde om Zijn Vader te eren. De duivel kreeg geen vat op Hem. Jezus beval hem om weg te gaan, en hij ging weg. Zoveel gezag heeft de Zoon van God dat de duivel zal vertrekken als Hij dat beveelt. Zo mogen wij vertrouwend op Jezus de satan weggagen als hij ons lastig valt met leugens. Want Jezus is gegeven alle macht op hemel en aarde. Wat een heerlijk voorrecht als Hij jouw Heere is!

Begrippen

Leg onderstaande begrippen één voor één uit.

1. Bedrog

Het is wel een zonde om dingen voor God te verbergen. Het kan mensen zelfs in de weg staan om wederom geboren te worden. Dit mag duidelijk uitgelegd worden. Maar het speerpunt van dit gebod is dat wij onze naasten dodelijk kunnen misleiden.

2. Levensgevaarlijk

Voor tekstverwijzingen van de 2 of 3 getuigen: Deut. 17:6, 19:15, Num. 35:30. Dit betekent dus dat de omringende volkeren van Israël een slechter rechtssysteem hadden en er meer mensen stierven door leugens. Het is dus een rijke zegen van de Heere om Zijn geboden te geven en andere wetten om Zijn volk te beschermen voor bedrog en dood. De Heere had zelfs nog een extra 'beveiliging' bevolen: de aanklager moest zelf de eerste steen werpen als de verdachte ter dood werd gesteld (Deut. 17:7, Joh. 8:7). Zo was de drempel nog hoger om een vals getuigenis te geven, omdat het geweten dan zou gaan opspelen (dit staat mooi beschreven in Joh.8).

4. Eerlijk

In een kort stukje als in het werkboek is het lastig om praktisch te worden. Het zou goed zijn als eerlijkheid praktisch toegepast wordt in de leefwereld van de jongeren, zoals op school, hun bijbaantje, aan de eettafel, sterke verhalen tegen vriend(inn)en enzovoorts. Hoe makkelijk doen christenen zichzelf mooier voor dan ze werkelijk zijn? Hoe makkelijk doe ikzelf zoiets?

Ook kunnen er vragen komen als: 'als het niet kan dat een christen een leugenaar of iets dergelijks is, ben ik dan geen christen?' Jakobus probeert duidelijk te maken dat het totaal niet bij een christen hoort. Dat christenen (helaas) nog steeds liegen is helder, ook vanuit de Schrift (bijvoorbeeld de verloochening van Petrus, Joh. 18:15-27). Daarom ook 1 Joh. 1:9.

5. De Waarheid

Uit Joh. 14:6.

Verwerkingsvragen

Mooi zou het zijn als de jeugd durft te delen wat voor leugens zij verteld hebben in hun leven. Misschien leven ze wel een leugen. Misschien verbergen ze dingen voor de Heere/naasten, zoals een alcohol/drugs/porno/gameverslaving, jaloezie, wrok, lastig verleden, enzovoorts. Als de mogelijkheid zich enigszins voordoet kan de catecheet het gesprek zo sturen dat er openheid ontstaat. Misschien door zelf iets te delen uit zijn verleden. Je kunt ook altijd een catechisant na de les even laten zitten als je iets aan hem of haar merkt.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Soms is liegen goed

Besprek plenair, of in groepjes van 2 tot 5 personen, de stelling:

Als een vriendin je vraagt wat je van haar nieuwe kleren vindt, mag je zeggen dat je het mooi vindt ook al vind je ze eigenlijk niet mooi.

Laat de jongeren eerst reageren.

Stuur vervolgens de stelling bij, door toe te voegen: Het gaat dus om de vraag of je mag liegen, om iemand gevoelens niet te kwetsen.

Leg vervolgens een stelling neer:

Je vriendin staat op het punt om een domme keuze te maken. Je weet dat ze boos of gekwetst zal zijn, als je zegt dat je haar keuze dom vindt. Is het liegen om met haar mee te praten, in plaats van eerlijk te zeggen wat je er echt van vindt?

Voor veel jongeren, met name meisjes, is dit een lastig onderwerp. Voor hen is de relatie goed houden (door complimentjes te geven) vaak belangrijker dan eerlijk zijn.

Optie 2 - Verkeersbord

Bedenk een verkeersbord waaruit blijkt dat je positief over je naaste moet praten en bedenk een verkeersbord waaruit blijkt dat je niet negatief over je naaste mag praten.

Optie 3 - Stelling

Discussieer over de stelling: 'Het is makkelijker negatief over iemand te praten dan positief!'

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat verbiedt God in het negende gebod?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom wordt de Heere Jezus de Waarheid genoemd?
2. Wat betekent dat voor jou?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kun je het negende gebod overtreden?
2. Hoe kun je het negende gebod houden?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

40 Gods geboden: Tevreden zijn met wat God geeft (10^e gebod)

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet dat goede begeerten van God komen en overeenkomen met Zijn Woord.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseef dat de Heere mij veel zegeningen geeft en ik daarom tevreden behoor te zijn.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan strijden tegen kwade verlangens doordat ik Gods genade ken en daaruit leef.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Tien Geboden:8:

Uw hart zal nimmer iets begeren
Van alles, wat uws naasten is;
Uw ziel zal, als uw mond, God eren,
En houden Zijn getuigenis."

Binnenkomer

Een indringend, waargebeurd verhaal. Wie had ooit gedacht dat Joe die dag moest gaan sterven toen hij van huis of school wegging? En zijn wij gereed? Tevens zien we ook de uitwerking van een kwade begeerte. Het leidt altijd tot overtredingen van de andere 9 geboden. Eigenlijk lijkt dit verhaal best op die van koning Achab en Naboth. Met leugens en moord wordt het begeerde object bemachtigd.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Begeertes in boek of film

Geef elke jongere een A4 en een pen.

Geef als opdracht: neem in gedachten een boek/roman die je pas gelezen hebt, of een film die je pas gezien hebt.

Welke verlangens komen er in het boek/film voor?

Welk verlangen is drijft de hoofdpersoon het meest?

Geef hier 3 tot 5 minuten voor.

Laat de jongeren hun antwoorden oplezen.

Ga hier in de groep het gesprek over aan:

1. Welke verlangens komen veel voor (verlangen naar liefde/seks, geld, macht, geborgenheid, zekerheid, eer, etc)?
2. Wat doet het met jou om dat te lezen / te zien?
3. Zijn dit goede verlangens, in Bijbels licht?
4. Waarom zou de schrijver/filmmaker ervoor kiezen juist deze verlangens?

Probeer in het gesprek naar boven te krijgen dat juist verkeerde verlangens maken dat wij een verhaal aantrekkelijk vinden. Laat jongeren nadenken over wat het zien van verkeerde verlangens met hen doet. Soms kunnen we ervan leren (bijvoorbeeld verlangen naar een overspelige relatie, die verkeerd uitpakken, en de hoofdpersoon in de problemen brengen). Soms verleiden ze ons tot zonde (ze wekken lust op, of vullen ons hart met verkeerde verlangens).

PS: In deze opdracht gaan we ervanuit dat jongeren film kijken. Cijfers laten zien dat bijna alle jongeren in reformatorische kringen dat doen. Met deze opdracht stimuleren we hen hier kritisch over na te denken. De jongeren die geen film kijken, lezen meer en kunnen deze opdracht doen met een boek die ze pas gelezen hebben. Ook bij boeken past een kritische houding.

Optie 2 – Tekening

Geef alle jongeren een A4 en een pen of potloden.
Wat is jouw grootste verlangen?
Maak hiervan een tekening.

Laat na 10 minuten de jongeren hun tekening presenteren en uitleggen wat ze getekend hebben. Welk verlangen hun grootste verlangen is.

Maak vervolgens de koppeling met de lesstof: we gaan het vanavond hebben over verlangens. Goede verlangens en verkeerde verlangens. De Statenvertaling noemt dat *begeren*.

Optie 3 – Jouw idool

De volgende opdracht kan individueel of in groepjes van 2 tot 5 personen gedaan worden.

Wie zou je willen zijn? Wie is jouw idool (of: wie kiezen jullie als groepje als idool)?
Schrijf op *waarom* je hem of haar uitgekozen hebt.
Geef hier 3 minuten voor.

Besprek vervolgens de antwoorden.

Leg de koppeling met de lesstof: de redenen waarom jullie voor dat idool gekozen hebben, zijn verlangens. Begeerten.

Wat denken jullie: zijn dit goede of verkeerde begeerten?

Alternatieve Bijbelstudie

Alternatief Bijbelgedeelte: 1 Koningen 21. Kwade begeerten leiden tot: Afgoden, Gods Naam misbruiken, moord/geweld, diefstal, leugens, meer begeerten, machtsmisbruik etc.

Begrippen

Leg onderstaande begrippen één voor één uit.

1. Begeerte

Het is belangrijk om duidelijk te maken dat niet alle begeerten zondig zijn. Wel is de grens tussen bijvoorbeeld een goede begeerte naar liefde en een zondige begeerte naar seksualiteit in de praktijk erg dun. Dit geeft des te meer aan dat onze begeerten zijn bedorven na de zondeval. Alleen God weet wat echt goed is. Daarom geeft Hij ons Zijn wet.

3. Ontevreden

Het kan bijna niet anders dan dat het nadenken over ontevredenheid jezelf in de schuld brengt. Zo vaak ben ik ontevreden. En hier komt altijd een andere zonde uit voort. En ook de wereld moedigt ontevredenheid aan. Ben je ontevreden over jezelf? Doe je je toch anders voor. Ben je ontevreden over de waarheid? Doe je die toch net iets anders overkomen. Ben je ontevreden over je uiterlijk? Even naar de plastisch chirurg. Met make-up kun je trouwens ook veel tegenwoordig. Enzovoorts. Het leven van een mens is een stroom van ontevredenheid. Soms ben je heel even tevreden. Maar dat is maar tijdelijk. Want dan is wat je had alweer oud, lelijk enzovoorts. Zo raakt een mens nooit vervuld.

4. Verleiding

Wanneer men sterk is in eigen kracht, is men meer vatbaar voor verleiding. Als men zwak is, wordt Zijn kracht in onze zwakheid volbracht. Het is daarom een opdracht om dicht bij de Heere te leven. Zo wordt God verheerlijkt en is de christen ook veel beter af.

Verwerkingsvragen

2. Vaak zijn er jongeren die in het besef leven dat kerkmensen (of avondmaal-gangers) veel nettere mensen zijn dan wereldse mensen. Alsof zij geen begeerten of zonden kennen.

3. De bedoeling is dat de goede begeerte naar Gods Wet en Schepping is, en dat de kwade begeerte naar de wet van het vlees is.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 - Tekenen

Teken in het midden van je blad een oog.

Trek een pijl vanaf het oog en teken bij iedere pijl iets wat je kan begeren.

Optie 2 - Post-it

Geef iedere catechisant twee post-it blaadjes. Laat ze in één minuut zoveel mogelijk goede begeerten opschrijven op de post-it. Laat ze opnieuw in één minuut zoveel mogelijk kwade begeerten opschrijven op de andere post-it.

Stel vragen als:

1. Wat valt je op?
2. Waar komt dat door denk je?

Optie 3 – Eind van je leven

Doe deze opdracht individueel of in groepjes van 2 tot 5 personen.

Stel je voor: je bent 85. Je zit in het verzorgingshuis en kijkt terug op je leven.

Als je zo terugkijkt, welke verlangens die je nu hebt, zul je dan waarschijnlijk als *waardevol* zien. En welke niet?

Bespreek de antwoorden plenair.

Probeer in de bespreking naar boven te krijgen, dat veel verlangens nu, later geen enkele waarde hebben.

Wanneer het zoeken van de Heere niet genoemd wordt, stel dan de vraag:

Bijna alle ouderen hebben één ding waar ze elke dag aan denken. Wie heeft een idee wat?

Het antwoord is: sterven. En voor reformatische christenen daarbij: God ontmoeten.

Stel de vervolgvraag: Welk verlangen hoort bij kunnen sterven?

Spreek erover door dat het kennen van de Heere en weten dat je na je sterven naar Hem toe mag, het belangrijkste verlangen is wat je kunt hebben. Waar we voor alle verlangens veel willen doen, wat doen we om dit verlangen werkelijkheid te maken?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Welke begeerten zijn goed en welke zijn fout?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat vraagt God van jou in het tiende gebod?
2. Hoe kun je je wapenen tegen verkeerde begeerten?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wanneer ga je strijden tegen kwade begeerten?
2. Wanneer zal je vallen in kwade begeerten?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Woordpuzzel

1		N	A	B	O	T	H		
2					T	I	E	N	D E
3					D	A	V	I	D
4	B	E	G	E	E	R	T	E	
5				G	O	E	D		
6		S	T	R	IJ	D	E	N	
7					J	E	Z	U	S
8	V	E	R	L	A	N	G	E	N

Tevreden zijn met God (genoeg hebben aan Hem) en wat je van Hem hebt gekregen is de sleutel van het 10^e gebod en het leven met de Heere.

41 Het gebed: Algemeen

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet dat bidden een goddelijke opdracht is, maar een groot voorrecht.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseef dat ik vanuit mijzelf niet kan bidden zoals het hoort, maar dat ik mag bidden vanwege het offer van de Heere Jezus.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan uitleggen wat het betekent om God als Vader aan te spreken.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Gebed des Heeren:1:

O allerhoogste Majesteit,
Die in het rijk der heerlijkheid
De heem'len hebt tot Uwen troon,
Wij roepen U, in Uwen Zoon,
Die voor ons heeft genoeg gedaan,
Als onzen Vader need'rig aan.

Binnenkomer

Geef de catechisanten de ruimte om over dit 'gevoel' te praten. Het is niet denkbeeldig dat de meeste catechisanten dit herkennen. Let hierbij vooral ook op de catechisanten die dit herkennen in heftige en moeilijke situaties, zoals ernstige ziekte of een sterfgeval in de (nabije) familie. Er zal gebeden zijn om genezing, maar dit bleef uit... Waar is de Heere dan? Hoort Hij wel?

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Hoe vaak bid jij voor jezelf?

Schrijf op het bord: Hoe vaak bid jij voor jezelf?

Verdeel het bord in 4 vakken:

- 0 tot 2 keer
- 3 tot 3 keer
- Elke dag
- Meerdere keren per dag

Geef elke jongere een post-it.

Laat ze daarop opschrijven hoe vaak ze per week voor zichzelf bidden (dus niet op school of bij eten), samen met hun naam.

Laat de jongeren naar voren komen en in het juiste vak hun post-it plakken.

Vat samen wat je ziet: Ik zie dat de meesten van jullie x keer per week bidden.

Geef ruimte om daarop te reageren: Wat vinden jullie daarvan?

Geef vervolgens verschillende jongeren een beurt, uit de verschillende frequenties (hun naam staat op de post-it).

Stel hen de vraag: jij bidt x keer per week. Wat maakt dat je gaat bidden? Waarom soms wel, soms niet?

Stel aan degenen die elke dag bidden de vraag: Wat jij doet, is heel mooi. Hoe doe je dat? Wat helpt jou, om elke dag (meerdere keren) met de Heere te bidden?

Optie 2 – Woordweb

Schrijf op het bord: bidden

Laat jongeren alle associaties noemen, die ze hierbij hebben.

Focus eerst op de inhoud.

Focus daarna op het gevoel: wat betekent bidden voor jou? Vind je het fijn, moeilijk, of?

Ga het gesprek aan over het gevoel dat jongeren bij bidden aangeven.

Gebruik de inhoudelijke dingen die genoemd zijn, om de lesinhoud aan te koppelen.

Optie 3 – Interview

Geef deze opdracht als huiswerkopdracht mee, de week ervoor.

Bezoek een Avondmaalsganger en interview hem/haar over de vragen:

1. Wat betekent bidden voor u?
2. Zijn er keren geweest dat de Heere uw gebed verhoord heeft? Kunt u daar wat over vertellen?

Begin de catechisatie met de jongeren te laten vertellen over hun interview.

Naast een aanzet voor de les over bidden, brengt deze opdracht jongeren ook in gesprek met kinderen van God, over geloofszaken. Goede voorbeelden kunnen jaloers maken.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Waar bid jij om?

Geef elke jongere een A4.
Laat hem/haar alles opschrijven waar ze regelmatig voor bidden.
Geef hier 3 minuten voor.

Stel vervolgens de vraag:
Om welke andere dingen zou je ook kunnen bidden? Schrijf ze op.

Geef vervolgens verschillende jongeren een beurt.
Zo leren ze van elkaar waar je om bidden kunt.

Vat het vervolgens samen:

- We mogen en moeten in de eerste plaats bidden om een leven met de Heere
- We mogen daarnaast ook bidden om alles wat wij nodig hebben
- In het vertrouwen dat God ons als een Vader alles geven wil wat wij nodig hebben

Optie 2 – God als Vader?

Maak groepen van 2 tot 5 personen.
Geef de opdracht mee: Wij mogen God aanspreken als Vader. Op welke manieren lijkt God op een vader.
Schrijf zoveel mogelijk overeenkomsten op.
Als er verschillen zijn, schrijf die ook op.

Bespreek de resultaten plenair.

Hou er bij deze opdracht rekening mee dat voor sommige jongeren een vader geen positief beeld is, omdat zij een afwezige, gewelddadige of misbruikende vader hebben. Heb hier oog voor.

Optie 3 - Strip

Noem of vraag aan de catechisanten een aantal Bijbelse voorbeelden van bidders. Maak een strip met drie vakken waaruit blijkt hoe het gebed van die persoon is verhoord.

Optie 4 - Elfje

Maak een elfje over het gebed. Een elfje is een gedicht met de volgende opbouw:

- 1 woord
- 2 woorden
- 3 woorden
- 4 woorden
- 1 woord

Verdieping

Hieronder enkele onderwerpen die nog wat verder uitgewerkt zouden kunnen worden:

In al Zijn gebeden sprak de Heere Jezus God als 'Vader' aan. Behalve toen Hij aan het kruis heeft uitgeroepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?'. Waarschijnlijk heeft de Heere Jezus het woord 'Abba' gebruikt als Hij 'Vader' zei. Dat zeiden Joodse kinderen ook tegen hun vader. Maar niemand sprak in die tijd op die manier God aan. De Heere Jezus dus wel. Het woord 'Abba' is het best te vertalen met 'lieve vader'. Hoor je het respect en de vertrouwelijkheid hierin?

Maar mogen wij dat wel zeggen? Is dat niet veel te hoog? Wij hebben bezoedelde harten en onreine lippen. Inderdaad, als we deze aanspraak op onze lippen nemen, moet het zijn in kleinheid, ootmoed, verwondering en aanbidding. In het diepe besef van je onwaardigheid. Gelukkig als je wordt aangenomen tot Gods kind. En dat om Christus wil. Als je door wedergeboorte een nieuw schepsel bent geworden. Dan ligt in die Vadernaam Gods ontferming opgesloten. Dan verzekert die naam van de vergeving van de zonden. Dan predikt die naam de verzoening door het bloed van Christus. Dan spreekt die naam van de geopende toegang tot de troon der genade, waar een kind van God komen mag met alles wat hem bezig houdt.

Het is groot om de Vadernaam te noemen. Moet je het daarom maar niet doen? Dan zou je te klein denken van Gods ontferming. De Heere heeft er alles aan gedaan om goddelozen met Zichzelf te verzoenen. Het gaat er nu om dat het ook voor jou komt tot het 'Onze Vader', ja, tot het 'mijn Vader'. En zover komt het alleen door de Heilige Geest. De Geest der aanneming tot kinderen.

Als je dit mag leren kennen, blijf je niet alleen, maar je komt in familiegemeenschap, geloofsgemeenschap en gebedsgemeenschap met andere kinderen van God. Zoete banden die mij binden aan des Heeren lieve volk. Met het oog daarop leert de Heere Jezus de Zijnen: 'gij dan bidt aldus: Onze Vader'.

Om het nog wat praktischer te maken, zou ingegaan kunnen worden op de praktijk van het gebedsleven. In het boek 'Bidden zoals Jezus' geeft ds. M. Klaassen vijf adviezen. Ik neem ze hieronder verkort over:

1. Bid! Het is een opdracht. Heb jij persoonlijk gebedsleven? Niet alleen aan tafel of voor je naar bed gaat, maar omdat je beseft dat je de Heere nodig hebt? Een christen hoort te bidden.
2. Zoek de afzondering. Zorg dat je je kunt concentreren. Zoek daarom een plek waar niemand je ziet of hoort en waar je alleen kunt zijn. Zet je telefoon en je computer uit.
3. Neem tijd. Bidden lukt niet in een paar minuten. De groten in Gods Koninkrijk hebben veel gebeden. Zorg dat je stille tijd geen slachtoffer wordt van je drukke agenda. Stel prioriteiten. Wat is het belangrijkste? Ga er desnoods wat eerder voor uit je bed. Bisschop Ryle zegt: 'Necessity is the mother of invention'. Hij bedoelt: het besef van de noodzaak maakt je creatief. Dan zoek je naar mogelijkheden om tijd te vinden. De Schotse dominee Andrew Bonar schreef: 'Broeder bid, ondanks satan, bid! Breng uren door in gebed. Verwaarloos liever je vrienden dan je gebed. Vast liever en sla eerder je ontbijt, je lunch, je tussendoortjes en je avondeten, ja zelfs je nachtrust over, dan je gebed.'
4. Wees bewust van wat je doet. Besef dat je tot God spreekt. Die alwetend en alomtegenwoordig is. Dan kun je toch niet gedachteloos bidden? Zo praat je toch ook niet met iemand die tegenover je zit? Het is ook een troost. De Heere wéét wat je nodig hebt. De Heere wéét hoe moeilijk je het kunt hebben. Maar Hij wil het zo graag van je horen.
5. Vertrouw op de Heere. Zoals een kind z'n vader vertrouwd. Mag jij zo een kind van God zijn? Dan zal Hij voor je zorgen. Dan heeft Hij je lief met een eeuwige liefde. Dat heb ik niet verdiend. Het is eenzijdige liefde. Maar het is ook onveranderlijke liefde, die rotsvast ligt in Christus.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Welke twee kanten heeft het gebed?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom kun je niet bidden?
2. Waarom mag je bidden?

Leerdoel handen – kunnen

1. Waarom mag je de HEERE aanspreken met 'onze Vader'?
2. Hoe kun je 'onze Vader' bidden en toch eerbiedig blijven?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

42 Het gebed: De heiliging van Gods Naam

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet wat er bedoeld wordt met de bede 'Uw Naam worde geheiligd'.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat de Naam van God heilig is en dat wij Hem door Zijn Namen kunnen kennen.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan aangeven op welke manier ik de Naam van God niet laster, maar eer en prijs.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Gebed des Heeren:2:

Geheiligt word' Uw naam; ai, geef,
Dat elk, waar hij op aarde leev',
Dien VADERnaam erkennen moog',
Uw deugden roeme hemelhoog;
Dat elk, als kind, aan U gelijk',
En in zijn doen Uw beelt'nis blijk'.

Binnenkomer

Er staan heel veel namen van God in de Bijbel. Er wordt zelfs wel gezegd dat er minstens zoveel namen van God in de Bijbel staan als er dagen in het jaar zijn. In de volgende afbeelding staan er een aantal. Deze namen vertellen wie God is. Gods namen brengen tot uiting Wie God is en wat Hij doet. Je zou dus kunnen zeggen dat God geen naam heeft, maar dat Hij Zijn naam is. Gods naam is God Zelf.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Wat wil jij bereiken in je leven?

Geef alle jongeren een A4 en een pen.

Geef hen de opdracht: Wat wil jij bereiken in je leven? Schrijf je antwoord op.

Geef hier 3 minuten voor.

Geef alle jongeren een beurt.

Koppel de antwoorden die zij gegeven hebben, aan de eerste bede van het Onze Vader.

De Heere Jezus leert ons dat ons levensdoel is om de Naam van God te heiligen. Om tot Zijn eer te leven.

Ons leven is mislukt als we dat doel niet halen. En ons leven is gelukt wanneer we dat doel halen, ook al halen we dan heel veel andere doelen niet.

Optie 2 – Waar bid je voor?

Waar bidden jullie voor?

Mogelijk noemen de catechisanten veel dingen die om hunzelf gaan.

Benadruk dat de Heere Jezus in het 'Onze Vader' eerst 3 beden tot God de Vader richt.

Optie 3 – Stille borddiscussie

Teken in het midden van het bord een rond met daarin de woorden: 'Uw Naam worde geheiligd'.

Stel de vraag waar de catechisanten aan denken bij deze woorden.

Laat ze één voor één naar voren komen.

Het is belangrijk dat het stil blijft.

Bespreek vervolgens de antwoorden die opgeschreven zijn.

Alternatieve Bijbelstudie

Suggesties voor alternatieve Bijbelstudies: Exodus 3: 14 of 15, Jesaja 42: 8, Handelingen 4:12 of 24. Of Psalm 150: 6 of Filippenzen 2:10-11 (worden beiden verderop in het boekje aangehaald)

Verwerkingsvragen

Alternatieve opdracht bij verwerkingsvraag 5

Geef de opdracht om vraag en antwoord 1 van de kleine Westminster Catechismus op te zoeken (eventueel thuis). Geef hierbij de stelling: In mijn leven wordt zichtbaar wat het hoogste doel is van de mens.

Stelling 2:

Tip ter voorbereiding op stelling 2: <https://www.driestar-educatief.nl/advies-en-begeleiding/primair-onderwijs/identiteit-en-vorming/mediawijsheid/het-media-attitude-model-wat-en-waarom>

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Stellingen en vragen

Aan de hand van de volgende stellingen kan een gesprek gevoerd worden:

1. Deze bede – evenals de volgende twee – begint met het woordje 'Uw'. Wij beginnen in ons gebed vaak bij onszelf. Hoe zou dat komen? Klopt het dat je dus eigenlijk tegen jezelf in moet bidden? Wat is daarvoor nodig?
2. Fransiscus van Assisi zou gezegd hebben: 'Iedere christen moet evangeliseren. Desnoods met woorden.' Wat bedoelde hij?
3. Noem eens een aantal voorbeelden hoe de Naam van God door jouw toedoen gelasterd kan worden.
4. Noem eens een aantal voorbeelden hoe de Naam van God door jouw toedoen geëerd en geprezen kan worden.
5. Zoek de volgende Bijbelteksten op en geef aan wat ze te maken hebben met het 'heiligen van Gods Naam': Psalm 50:14-15, Lukas 1:46-55, Jakobus 1:26.

Optie 2 -Handletteren

In de Bijbel heeft de HEERE veel namen, handletter iedere naam op een mooie manier.

Optie 3 - Quote bedenken

Bedenk een quote waardoor je gericht wordt op de heiliging van Gods Naam.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat wordt er bedoeld met de eerste bede 'Uw Naam worde geheiligd'?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe kunnen wij de Heere leren kennen?
2. Waarom heeft de Heere namen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Op welke manier eer en prijs je Gods Naam?
2. Op welke manier kun je Gods Naam eren en prijzen in je gebed?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

43 Het gebed: De komst van Gods Koninkrijk

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet wat er bedoeld wordt met de bede 'Uw Koninkrijk kome'.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseef dat ik met deze bede vraag of de HEERE mij wil regeren en Zijn Koninkrijk wil uitbreiden.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan aangeven op welke manier ik de komst van Gods Koninkrijk kan (helpen) bevorderen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 145:5:

Uw heerschappij verduurt zelfs d' eeuwigheid;
Uw koninkrijk is eind'loos uitgebreid.
Gij ondersteunt hem, die voor 't onheil zwicht:
Wie nederstort, wordt door U opgericht.
't Ziet al op U; 't blijft alles op U wachten;
Gij sterkt door spijs, te rechter tijd, hun krachten;
G' ontsluit Uw hand, ontfermend en weldadig,
Opdat Uw gunst, al wat er leeft, verzadig'.

Of Gebed des Heeren:3:

Uw koninkrijk koom' toch, o HEER!
Ai, werp den troon des satans neer;
Regeer ons door Uw Geest en Woord;
Uw lof word' eens alom gehoord,
En d' aarde met Uw vrees vervuld,
Totdat G' Uw rijk volmaken zult.

Binnenkomer

Hier wordt duidelijk hoezeer deze twee koninkrijken van elkaar verschillen. Ze staan recht tegenover elkaar. Hier zouden bijvoorbeeld ook de zaligspreekingen uit Mattheus 5 bij betrokken kunnen worden.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 - Foto

Bespreek de foto met de trompet-spielende mensen op blz. 65

- Wat valt op?
- Hoe zie je dat ze bij elkaar horen?
- Welk doel hebben ze?
- Naar wie luisteren zij?
- Mogen ze zelf weten wat ze spelen/doen?
- Wat zou er dan gebeuren?

Pas de voorgaande antwoorden eens toe op jezelf:

- Zien anderen aan jou bij welk Koninkrijk je hoort?
- Welk doel heb je dan?
- Naar wie luister jij?
- Mag je daarom zelf weten wat je doet?
- Wat gebeurt er als je dat wel doet?

Optie 2 – Woordweb

Schrijf op het bord: Uw Koninkrijk kome.

Laat de jongeren alle associaties noemen die ze hierbij hebben.

Help hen verder door deelvragen te stellen, zoals:

- Wat is Gods Koninkrijk?
- Wat betekent het dat Gods Koninkrijk nog moet komen? Of is het er al?
- Hoe komt Gods Koninkrijk?
- Wie brengt Gods Koninkrijk?
- Hoe ziet Gods Koninkrijk eruit?

Koppel de gegeven antwoorden aan de inhoud van de les en kom er tijdens de les op terug.

Optie 3 – God als Koning

Laat de jongeren opstaan.

Leg de stelling neer:

Mijn ouders mogen mij de wet voorschrijven. Zij mogen helemaal bepalen wat ik doe.

Laat alle jongeren die het met de stelling eens zijn naar de rechterkant van het lokaal gaan, degenen die het met de stelling oneens zijn naar de linkerkant van het lokaal.

Geef een aantal jongeren een beurt om hun keuze toe te lichten.

Leg vervolgens de stelling neer:

God mag mij de wet voorschrijven. Hij mag helemaal bepalen wat ik doe.

Geef een aantal jongeren een beurt om hun keuze toe te lichten.

Leg uit: Als je bidt 'Uw Koninkrijk kome' dan bidt je of je aan de rechterkant van het lokaal mag staan. Dan vraag je God of Hij Koning wil zijn van jouw leven. Of Hij je de wet wil voorschrijven en jouw leven wil regeren in alles.

Begrippen

Reeds en nog niet

Dit begrip vraagt wellicht om een heldere uitleg. Het gaat erom dat duidelijk wordt dat het koninkrijk van God reeds aanwezig is in de harten van Gods kinderen. En toch is het nog niet ten volle aangebroken. De volkomenheid is nog niet bereikt. Dát gebeurt als Christus wederkomt op de wolven. Burgers van het koninkrijk Gods leven in de spanning tussen het 'reeds' en het 'nog niet', ofwel tussen werkelijkheid en hoop, tussen vervulling en voleinding. Het gaat bij het koninkrijk van God dus om een werkelijkheid die zowel present als toekomstig is. We komen dit reeds en nog niet tegen in Hebrëeën 2:8-9: *Alle dingen hebt Gij onder zijn voeten onderworpen. Want daarin, dat Hij hem alle dingen heeft onderworpen, heeft Hij niets uitgelaten, dat hem niet onderworpen zij; doch nu zien wij nog niet, dat hem alle dingen onderworpen zijn; Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die een weinig minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods voor allen den dood smaken zou.*

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Extra stellingen en vragen

1. Zending en evangelisatie is onze opdracht tót de wederkomst van Christus.
2. Als Gods koninkrijk komt, gaat mijn koningschap eraan. Maar de teugels uit handen geven is wel het laatste wat een mens doet.
3. Hoe ervaar jij in jouw persoonlijke leven dat de duivel er alles aan doet om het koninkrijk van God te verstoren?
4. Noem eens een paar voorbeelden van manieren waarop de duivel het koninkrijk van God probeert te verstoren. Hoe ervaar jij dit in jouw persoonlijke leven?
5. Hoe kun jij heel concreet bijdragen aan de komst en de uitbreiding van Gods koninkrijk?
6. Bespreek bij het plaatje met de zandloper de eerste stelling en vraag de catechisanten hoe laat het is op de wereldklok als we de tekenen uit de Bijbel lezen uit bijvoorbeeld Mattheüs 24.

Optie 2 – Ontwerp een poster

Ontwerp een poster over het Koninkrijk van God. Teken in het midden een groot rond met daarin de woorden 'Koninkrijk van God'. Schrijf of teken de zaken die je in Openbaring 7:9-17 leest.

Optie 3 – Bespreken en presenteren in tweetallen

Geef in tweetallen een presentatie over hoe jullie het Koninkrijk van God voor jullie zien. Stel jezelf daarbij de volgende vragen:

1. Omschrijf wat je ziet/waar je aan denkt bij het Koninkrijk van God.
2. Omschrijf wat je ziet/waar je aan denkt welke mensen er bij het Koninkrijk van God horen.
3. Omschrijf hoe je burger van het Koninkrijk van God kunt worden.

Verdieping

Er wordt in de catechismus gesproken over 'de werken des duivels en alle heerschappij welke zich tegen U verheft'. Die moeten verstoord worden. Hier zou gedacht kunnen worden aan:

- Christenvervolgingen;
- Moderne media als kanaal waarop de zonde onze levens binnen spoelt;
- Atheïsme.

Maar ook 'alle boze raadslagen die tegen Uw heilig Woord bedacht worden' moeten verstoord worden. Hier valt te denken aan:

- Wereldgelijkvormigheid in de gereformeerde gezindte;
- Het langzaamaan steeds verder uithollen van normen en waarden;
- Allerlei dwalingen die, vaak sluipenderwijs, de kerk binnen komen;
- Moderne media. Dit laatste als platform waarop jongeren zelf op zoek gaan naar de antwoorden op hun (geloofs)vragen en zo met allerlei meningen en opvattingen in aanraking komen.

De Joden zagen heel sterk uit naar de komst van het Koninkrijk van God. Ze zeiden zelfs dat een gebed waarin niet werd gebeden om de komst van Gods Koninkrijk, geen gebed was. Als de Joden samenkwamen in de synagoge, baden ze aan het eind van die samenkomst de Kaddish: 'Moge Hij Zijn koninkrijk vestigen in uw leven en in uw dagen en in het leven van het gehele huis van Israël, weldra en spoedig'. Je kunt hier ook denken aan de verlangde vraag van de discipelen – net vóór de hemelvaart van Christus – toen ze wilden weten of de Heere in deze tijd aan Israël het Koninkrijk zou weder oprichten (Hand. 1:6). Dat was echter verborgen. Dat kwam de discipelen niet toe om te weten (vers 7), maar zij moesten getuigen zijn (vers 8). Dát is de roeping van iedere christen. Tegen die achtergrond moet je de bede 'Uw Koninkrijk kome' zien. Dat Koninkrijk was nabijgekomen toen Jezus begon te preken. Kijk maar in Mattheus 4 vers 17. Waar Hij is, daar is het Koninkrijk.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat wordt er bedoeld met de bede: 'Uw Koninkrijk kome'?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wie regeert jouw hart en leven?
2. Waar bid je voor in dit gebed?

Leerdoel handen – kunnen

1. Op welke manier kan de komst van Gods Koninkrijk worden bevorderd?
2. Op welke manier kun jij Gods Koninkrijk helpen bevorderen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

44 Het gebed: Gods wil geschiede

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet wat de bede 'Uw wil geschiede' inhoudt.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat we vanuit onszelf nooit de wil van God zullen doen. Maar ook dat de Heere de macht van de zonde en de kracht van de duivel verbreekt en ons hart ombuigt tot alles wat Hij wil.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan onderscheid maken tussen dat wat in mijn leven wél en níet naar Gods wil is.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 86:6:

Leer mij naar Uw wil te hand'len,
'k Zal dan in Uw waarheid wand'len;
Neig mijn hart, en voeg het saâm
Tot de vrees van Uwen naam.
HEER, mijn God, ik zal U loven,
Heffen 't ganse hart naar boven;
'k Zal Uw naam en majesteit
Eren tot in eeuwigheid.

Of Gebed des Heeren:4:

Uw wil geschied', Uw wil alleen,
Als in den hemel, hier beneên;
Uw wil is altoos wijs en goed;
't Is majesteit, al wat Gij doet;
Dat ieder stil daarin berust',
En Uw bevelen doe met lust.

Binnenkomer

Het gaat er hier om dat duidelijk wordt dat wij een wil hebben die boos en verkeerd is. Een klein kind weet al heel snel te zeggen: 'ik wil niet'. Dit was ook één van de 'nieten van Schortinghuis'. Daarom is dit gebed zo'n moeilijk gebed. Ja daarom is er een Godswonder nodig om dit te leren bidden.

Bespreek met de catechisanten waarom Sem toch dat speeltje pakt. Vraag door: herken je in je eigen leven iets wat je graag zou willen maar waarvan je weet dat het tegen Gods wil ingaat?

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Wil jij Gods wil doen?

Laat de jongeren opstaan.

Leg de stelling neer: Ik wil graag Gods wil doen.

Laat de jongeren die het met de stelling eens zijn, aan de linkerkant gaan staan, de overigen aan de rechterkant.

Vraag de jongeren aan de rechterkant, waarom zij Gods wil niet willen doen.

Probeer boven tafel te krijgen waarom zij Gods wil niet als goed fijn ervaren.

Neem de tijd om hierop in te gaan. Laat jongeren van de linkerkant, die wel Gods wil willen doen, helpen om te beschrijven waarom Gods wil goed is en fijn is om te doen.

Vraag vervolgens de jongeren aan de linkerkant (die Gods wil willen doen), om voor elke keer dat ze Gods wil niet hebben gedaan, een stap naar rechts te zetten.

Vraag hen waarom ze naar rechts gegaan zijn en waarom niet meer/minder stappen.

Koppel dit aan de lesinhoud: Wij hebben allemaal het gebed 'Uw wil geschiede' nodig, want uit onszelf kunnen wij het niet. Kijk maar, er staat niemand helemaal links meer.

Optie 2 – Woordweb

Schrijf op het bord: 'Uw wil geschiede'.

Laat jongeren al hun associaties hierbij noemen.

Help ze eventueel op weg met vragen als:

- Wat is Gods wil?
- Doen wij uit onszelf Gods wil?
- Hoe kunnen wij Gods wil doen?
- Weten wij wat Gods wil is?

Koppel de gegeven antwoorden aan de inhoud van de les, en kom er tijdens de les op terug.

Optie 3 - Post-it

Geef iedere catechisant twee Post-it-blaadjes.

Laat hen op het eerste blaadje opschrijven/tekenen wat zij graag zouden willen.

Laat ze dit links op het bord opplakken.

Laat hen nu op het tweede blaadje opschrijven/tekenen wat God van hen wil.

Laat ze dit rechts op het bord opplakken.

Vraag twee catechisanten naar voren.

Laat de één een post-it voorlezen van de linkerkant.

Laat de ander een post-it voorlezen van de rechterkant.

Doe dit maximaal vijf keer.

Vraag de catechisanten wat op valt.

Begrippen

4. Verborgen en geopenbaarde wil

Het is zaak om dit goed uit te leggen: 'De wil van God heeft twee kanten: de geopenbaarde wil van God en de verborgen wil van God. De geopenbaarde wil van God kun je ook 'de wil van het bevel' noemen. Die wil van God vinden we in Zijn Woord en zegt ons wat we moeten doen om God te dienen. U kunt hiervan onder andere lezen in de wet (Exodus 20). De verborgen wil van God noemen we ook wel de wil van het besluit. Ook hierover wordt gesproken in de Bijbel. Het is Gods voornemen, Zijn verborgen besluit wat Hij uiteindelijk Zelf wil. In Efeze 1 : 5 kunt u hiervan lezen, waar Paulus schrijft: Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelve, naar het welbehagen van Zijn wil. De wil van het besluit zegt ons wat (of waar) de mens uiteindelijk zal zijn', aldus J.I. Packer. Het wordt weleens vergeleken met een ijsberg. Zoals je een ijsberg kunt zien, zo zijn de geboden en bevelen van de Heere door ons kenbaar vanuit Zijn Woord. Maar een ijsberg heeft ook een groot gedeelte onder de waterspiegel, die zich aan onze waarneming onttrekt. Zo zijn Gods besluiten van eeuwigheid voor ons onbekend.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Post-it

Alternatieve binnenkomeer, optie 3, Post-it, kan ook gebruikt worden als verwerkingsopdracht.

Optie 2 - Extra vragen en stellingen

Naar aanleiding van de volgende stellingen kan het gesprek gevoerd worden:

1. Is het wel zo'n goede zaak dat we tegenwoordig zoveel aandacht hebben voor het opkomen voor jezelf, zelfontplooiing en het ontwikkelen van zelfbewustzijn en zelfvertrouwen?
2. Hoe moet je alle ellende in de wereld zien in het licht van Gods wil?
3. De Catechismus betreft het doen van Gods wil ook op het 'ambt en beroep' dat we hebben. Hoe moet je dat zien?
4. Hoe kun je in je werk de wil van God doen?
5. Hoe ging de Heere Jezus met de wil van God om? Laat dat eens zien vanuit de volgende Bijbelteksten: Psalm 40:8 en Mattheus 26:39-44.

Optie 3 - Stille borddiscussie

Schrijf op het bord de woorden 'Gods wil'. Vraag de catechisanten waar zij aan denken bij deze woorden. Leg twee stiften neer. De catechisanten mogen zonder beurt naar voren lopen en iets wat met dit onderwerp te maken heeft op het bord opschrijven. Als een andere catechisant hierop wil reageren kan dat door een pijltje te trekken en de reactie eronder te schrijven.

Optie 4- Aanvullende verwerking

Het zou kunnen dat catechisanten met moeilijke vragen komen omtrent dingen die ze meegemaakt hebben of dingen die in de wereld gebeuren. Bedenk van te voren hoe veel ruimte hiervoor ingeruimd wordt.

Eventueel kan de volgende vraag besproken worden: Waarom laat God toe dat er honger in de wereld is, kindersterfte, natuurrampen etc.?

Verdieping

Onze wil is niet in overeenstemming met Gods wil. Erasmus sprak wel van een 'vrije wil', maar Luther liet zien dat we een 'knechtelijke wil' hebben. Dat wil zeggen dat we geknecht zijn door de zonde. Onze eigen wil is dus aangetast door de zonde en staat daardoor haaks op Gods wil.

De Dordtse Leerregels zeggen in hoofdstuk 3 en 4, paragraaf 11 dat de Heere 'ook indringt tot de binnenste delen des mensen met de krachtige werking van denzelfden wederbarenden Geest; Hij opent het hart, dat gesloten is; Hij vermurwt dat hard is; Hij besnijdt dat onbesneden is. In den wil stort Hij nieuwe hoedanigheden en maakt dat die wil, die dood was, levend wordt; die boos was, goed wordt; die niet wilde, nu metterdaad wil; die wederspanning was, gehoorzaam wordt; Hij beweegt en sterkt dien wil alzo, dat hij als een goede boom vruchten van goede werken kan voortbrengen.'

Dan gaan we leven naar Gods geopenbaarde wil. Deze bede heeft echter ook te maken met de verborgen wil. Want als er tegenslagen komen, als we te maken krijgen met ziekte of dood, is nodig dat we ons onderwerpen aan wat de Heere op onze weg brengt. Dat is niet eenvoudig. Wij komen zo gemakkelijk in opstand. Wij ballen onze vuisten. Het is nodig dat we leren belijden: 'Heere, wat U doet is goed'.

Er ligt in de Catechismus ook een lijn naar ons 'ambt en beroep'. Het gaat er dus niet om dat we de Heere dienen in heel bijzondere dingen, maar 'gewoon' in ons dagelijks werk. Iemand zei eens: 'in ambt en beroep ziet men de kerk in de week. De kerkmensen in daagse kleren'.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat betekent het gebed 'Uw wil geschiede'?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat willen wij zonder God nooit doen?
2. Wat willen wij gaan doen als God onze wil ombuigt?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat wil God wel in jouw leven?
2. Wat wil God niet in jouw leven?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

45 Het gebed: Ons dagelijks brood

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet wat de bede 'Geef ons heden ons dagelijks brood' inhoudt.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat ik afhankelijk ben van God en dat Hij het is Die mij alle goede dingen geeft.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan uitleggen waarom ik geen recht heb op Gods goede gaven, maar waarom ik er toch om mag vragen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 123:1:

Ik hef tot U, die in den hemel zit,
Mijn ogen op, en bid;
Gelijk een knecht ziet op de hand zijns heren,
Om nooddrift te begeren,
En 't oog der maagd is op haar vrouw geslagen,
Om hulp of gunst te vragen;
Zo slaan wij 't oog op onzen HEER, tot Hij
Ook ons genadig zij.

Of Gebed des Heeren:5:

Geef heden ons ons daag'lijks brood;
Betoon Uw trouwe zorg in nood;
Gij weet, wat elk op aard' behoev';
Dat ons dan geen gebrek bedroev';
Dat nooit Uw zegen van ons wijk',
Die maakt alleen ons blij en rijk.

Binnenkomer

Het is goed om de jongeren te doordringen van het feit dat welvaart niet vanzelfsprekend is. Wellicht kan dit met afbeeldingen of verhalen van mensen die in armoede en gebrek leven nóg duidelijker worden gemaakt. Maar óók de andere kant is van belang. Rijkdom (zeker in extreme vormen) drijft ook bij de Heere vandaan. Ook hier zouden voorbeelden van gegeven kunnen worden. Denk eens aan de grote verschillen tussen rijk en arm in deze wereld. Agur bad: 'armoede of rijkdom geef mij niet; voed mij met het brood mijns bescheiden deels; Opdat ik, zat zijnde, U dan niet verloochene, en zegge: Wie is de Heere? of dat ik, verarmd zijnde, dan niet stele, en den Naam mijns Gods aantaste' (Spreuken 30:7-9).

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Ons dagelijks brood

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Leg uit: Wanneer wij bidden 'Geef ons heden ons dagelijks brood', dan vragen wij om alles wat wij nodig hebben voor ons gewone leven.

Schrijf zoveel mogelijk dingen op, waar we dan om bidden.

Geef na 4 minuten alle groepjes de beurt om te noemen wat ze gevonden hebben.

Vul na afloop hun vondsten aan met categorieën die vergeten zijn, zoals school, werk, gezin, etc.

Optie 2 – Picto's

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef de opdracht: Jullie moeten aan een groep verstandelijk gehandicapten gaan uitleggen dat ze alles wat ze nodig hebben mogen vragen aan God. Teken voor alles wat ze aan God kunnen vragen, een picto. Een picto is een eenvoudig tekeningetje, bijvoorbeeld een boterham voor eten. Teken zo een picto voor alles wat ze aan God mogen vragen.

Laat de groepjes na 5 tot 10 minuten hun picto's tonen en toelichten.

Optie 3 – Stelling

Laat de jongeren opstaan.

Leg de stelling neer: Wij kunnen zo makkelijk aan eten komen. Onze koelkast ligt vol. En anders kunnen we naar de supermarkt. Wij hebben het gebed 'Geef ons heden ons dagelijks brood' niet nodig.

Laat de jongeren die het met de stelling eens zijn rechts gaan staan, de anderen links.

Geef om de beurt links en rechts een beurt.

Laat de jongeren op elkaar reageren.

Bijbelstudie

Een eventueel ander passend Bijbelgedeelte is waar de Israëlieten ondankbaar zijn voor het brood dat zij krijgen en denken recht te hebben op vlees omdat ze dat in Egypte ook hadden. De Heere stuurt dan zoveel kwakkels dat het vlees hen de neus uitkomt. Deze geschiedenis staat in Exodus 16.

Begrippen

5. Ora et labora

Hier zou een heel praktische en concrete toepassing gemaakt kunnen worden. Het is, zeker ook voor jongeren, vaak heel moeilijk om de 'verhouding' tussen afhankelijkheid (ora) en verantwoordelijkheid (labora) te vinden. Het is aan te bevelen om dit met wat concrete (Bijbelse) voorbeelden duidelijk te maken (Jozef, Ruth, de rijke man in Lukas 12, etc.).

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Acties om armen te helpen

Geef de jongeren per tweetal een papier. Laat hen in het midden schrijven 'Actie'. Welke acties kan jij doen om te zorgen voor de arme medemens in de (kerkelijke) gemeente? Bespreek na vijf minuten de ideeën en bepaal of er een goede actie bijzit om daadwerkelijk uit te voeren.

Optie 2 - gesprek met diaken

Voer een gesprek met een diaken in de gemeente en vraag hem wat er vanuit de gemeente wordt gedaan voor de armen in de gemeente, ons land en in de wereld. Tip voor de catecheet: nodig voor de laatste 10 minuten van de les een diaken uit om deze vraag te bespreken.

Optie 1 - Extra stellingen en vragen

1. Veel mensen zijn verzekerd 'van de wieg tot het graf'. Hoe verhoudt zich dit tot het gebed: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'?
2. Hoe zou het komen dat we bij een 'teer en afhankelijk leven' vaak meteen denken aan geestelijke zaken en veel minder aan de stoffelijke dingen?
3. Zou overvloed misschien een groter gevaar kunnen zijn dan gebrek? Waarom?

Verdieping

Het gaat in de eerste beden van het 'Onze Vader' om God en om Zijn Naam, Koninkrijk en wil. Maar dat wil niet zeggen dat ons aardse leven er niet toe doet. Zowel het lichamelijke (de vierde bede) als de geestelijke (de vijfde en zesde bede) kant van een mens zijn belangrijk en daar mag ook voor gebeden worden. In de geschiedenis zag je nogal eens dat alle nadruk werd gelegd op het geestelijke en dat het lichamelijke er helemaal niet toe deed. Alsof dat minderwaardig is. Maar dit is absoluut niet Bijbels. Het gaat zowel om ons lichaam als om ons geestelijke leven. De Heere Jezus was ook niet alleen uit op het schenken van vergeving, maar Hij had ook alle aandacht voor het lichamelijke. Zowel toen Hij zieken genas als toen Hij een hongerige menigte te eten gaf.

Luther zegt op de vraag wat er met 'dagelijks brood' wordt bedoeld het volgende: 'Alles wat tot voeding en onderhoud van ons leven dient, zoals eten en drinken, kleding, schoenen, huis, hof, akker, vee, geld, bezit, een goede echtgenoot, goede kinderen, goede dienaren, goede en trouwe overheden, een goede samenleving, goed weer, vrede, gezondheid, orde en eer, goede vrienden, trouwe burens en dergelijke.' (Kleine Catechismus). Het gaat hier natuurlijk wel om lichamelijke behoeften die echt nodig zijn. 'Je bidt om brood en niet om kaviaar' (M. Klaassen, *Bidden zoals Jezus*, pag. 77).

M. Klaassen gaat in zijn boekje *Bidden zoals Jezus* ook in op een aantal ongemakkelijke kanten van de vierde bede. Hier zou ook aandacht aan gegeven kunnen worden. Hij noemt:

- Wij leven in een welvaarts cultuur. Onze kasten staan vol met voorraad. We gooien zelfs regelmatig voedsel weg. Hoe functioneert dan de vierde bede?
- Met deze bede belijden we onze afhankelijkheid van God. Maar zijn we ook werkelijk afhankelijk van Hem? Veel mensen voelen dat niet zo. We hebben toch zelf gewerkt, er zelf voor betaald.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waar bid je voor als je 'Geef ons heden ons dagelijks brood' bidt?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wie is de Oorsprong van alle dingen?
2. Waarom ben je heel je leven afhankelijk van Gods zegen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Waarom heb je geen recht op 'dagelijks brood'?
2. Waarom mag je toch om het dagelijks brood vragen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

46 Het gebed: Vergeving van schulden

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet wat de bede 'vergeef ons onze schulden' inhoudt.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat ik de Heilige Geest nodig heb, Die mij laat inzien dat ik vergeving nodig heb.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan uitleggen waarom het gebed om Gods vergeving gepaard moet gaan met het vergeven van anderen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 6:2:

Vergeef mij al mijn zonden,
Die Uwe hoogheid schonden;
Ik ben verzwakt, o HEER!
Genees mij, red mijn leven;
Gij ziet mijn beend'ren beven;
Zo slaat Uw hand mij neer.

Of Gebed des Heeren:6:

Vergeef ons onze schulden, HEER;
Wij schonden al te snood Uw eer;
De boosheid kleeft ons altijd aan;
Wie onzer zou voor U bestaan,
Had Jezus niet voor ons geleên?
Wij schelden kwijt, die ons misdeên.

Binnenkomer

Het bericht in de krant is afkomstig van de website <http://www.nieuwsblad.be/cnt/sh3lto11>. Het is een willekeurig voorbeeld. Er zouden ook andere voorbeelden aan toegevoegd kunnen worden.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Kleine en grote zonden

Verdeel het bord in twee vlakken.

Schrijf boven het ene vlak: grote zonden, boven het andere: kleine zonden.

Laat de jongeren zonden noemen en die in één van de twee vlakken plaatsen.

Eventueel kan dit ook met post-its' gedaan worden, die de jongeren invullen en in het juiste vlak plakken.

Als 'leven zonder God' er niet in staat, noem deze dan, en vraag de jongeren in welk van de twee vlakken deze zonde moet staan. Schrijf of plak deze erbij.

Vraag eerst bij het vlak 'grote zonden': welke straf zet de Heere hierop?

Wacht tot het juiste antwoord gegeven is: de doodstraf.

Vul dit antwoord aan door te zeggen dat het gaat om de eeuwige dood. De hel.

Stel vervolgens de vraag bij het vlak 'kleine zonden': welke straf zet de Heere hierop?

Wacht tot het juiste antwoord boven tafel is: de eeuwige dood.

Maak de verbinding met de bede 'vergeef ons onze schulden'.

Heb jij wel eens één van de zonden gedaan, die hier staat? Of een andere kleine of grote zonde?

Dan verdien jij de eeuwige dood.

Wij hebben vergeving nodig. Daarom leert de Heere Jezus ons bidden: 'vergeef ons onze schulden'.

Optie 2 – Het valt wel mee

Voor heel veel mensen zijn zonden iets theoretisch. We beamen dat we zondaar zijn, maar ondertussen vinden we dat we het best wel goed doen. Met onderstaande opdracht kan hierover het gesprek gevoerd worden.

Schrijf op het bord: Ik geef mijn leven een

Teken daaronder een lijn, die je in stukjes verdeelt van 0 tot 10.

Laat jongeren op een post-it hun naam schrijven en het cijfer dat zij hun leven geven.

Laat ze hun post-it plakken op de juiste plaats op de lijn.

Vat samen wat je ziet: ik zie dat de meesten van jullie ergens tussen de x en x uitkomen.

Niemand heeft zijn leven een 0 gegeven.

We gaan de vraag nu anders stellen: Welk cijfer denk je dat God je leven geeft?

Als je denkt dat dat anders is, dan het cijfer waarbij je naam nu hangt, mag je naar voren komen om je briefje bij een ander cijfer te hangen.

Vat samen wat je ziet: ik zie dat de meesten van jullie ergens tussen de x en x uitkomen.

Ik zie dat x van jullie hun briefje niet bij 0 heeft hangen.

In de Bijbel staat dat Go op de oordeelsdag je zal oordelen naar je werken.

Dan loopt Hij heel je leven langs, waar iedereen bij is.

Stel je voor dat dat nú zou kunnen. Dat we een film hier op de muur laten zien, van heel jouw leven. Ook alle momenten waar je je voor schaamt. Hoe zou je dat vinden?

Ik denk dat als we echt *alles* zouden laten zien uit je leven, dat je je heel erg zou schamen. De Heere ziet al die momenten en al die fouten die je gemaakt hebt. En één fout maakt ons al onvolmaakt. Daarom geeft Hij ons leven een 0. Waardeloos. Wij hebben vergeving nodig. Als wij door het offer van de Heere Jezus vergeving krijgen, dan geeft God ons leven in plaats van een 0 en 10.

Begrippen

2. Zelfkennis en Godskennis

De bedoeling van dit gedeelte is om duidelijk te krijgen dat we onszelf moeten leren kennen als schuldige zondaren, vóór we om vergeving van de schuld gaan vragen.

M. Klaassen in *Bidden zoals Jezus* (pag. 89): Schuld is niet alleen het verkeerde wat we doen, maar ook het goede wat we nalaten. Het is dus niet genoeg om na te laten wat je ouders niet willen, maar ook om er alles aan te doen om het hen naar de zin te maken. Als je dat niet doet sta je schuldig tegenover God, want dan heb je je naasten niet liefgehad als jezelf. Dat betekent namelijk dat je met anderen omgaat zoals je wilt dat ze met jou omgaan. Zo is het ook tegenover God. Niet alleen nalaten wat God verboden heeft, maar er ook alles aan doen om goed van God te spreken. Als je dat niet doet heb je schuld bij God, want dan heb je Hem niet liefgehad boven alles. Zie je hoe radicaal dit is?

De 'belijdenis' dat we zondaar zijn is voor veel mensen vanzelfsprekend, maar het wordt ten diepste niet beseft. Het is goed om daar ruim aandacht voor te hebben. Hoe wordt je dan werkelijk zondaar voor God? En wat houdt dat dan in? Wat ga je dan beseffen en ervaren? Thomas Shepard geeft hier in zijn boek 'De gezonde gelovige' een heel mooie en treffende en vaak ook concrete beschrijving van. Dit boek zou ik dan ook van harte willen aanbevelen.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Post-it

Iedere catechisant ontvangt twee post-its, op de ene post-it schrijft de catechisant een zonde die hij altijd zou vergeven en op de ander schrijft de catechisant één zonde die hij nooit zou vergeven. Wat valt er op?

Ga het gesprek aan:

1. Is het eerlijk om zelf wél vergeving te verlangen van God, zonder dat wij anderen vergeven?
2. Vergeeft God ons als wij geen berouw hebben van onze zonden?
3. Vraagt God van ons anderen te vergeven die geen berouw hebben?
4. Wat is het verschil tussen iemand vergeven die berouw heeft en toegeeft dat hij verkeerd geweest is, en iemand die geen berouw heeft en niet toegeeft verkeerd geweest te zijn?

Optie 2 – Ervaringsverhaal

Lees een verhaal voor waarin het gaat over vergeving vanuit de vervolgte kerk van bijvoorbeeld SDOK of Open Doors. Laat de catechisant het verhaal vertellen voor de groep, of op een creatieve manier de boodschap van het verhaal opschrijven op een A4.

Optie 3 - Extra stellingen en vragen

Aan de hand van de volgende stellingen kan een gesprek gevoerd worden. Zorg dat elke catechisant een rood en een groen kaartje heeft. Tel af van 10 tot 0 en bij 0 steekt elke catechisant een rood kaartje in de lucht als ze het niet met de stelling eens zijn en een groen kaartje als ze het er wel mee eens zijn.

1. Het is moeilijk om iemand te vergeven. (Hoe zou dat komen? En als we al hebben vergeven, kunnen we dan ook vergeten? Of is dat laatste niet nodig?)
2. In de Catechismus staat: 'wil ons, arme zondaren, al onze misdaden...' Ik beseft dat ik zo ben. (Beseft je dat het zó met je gesteld is? Waarom zouden we misdadigers meestal eerst ergens anders zoeken in plaats van bij onszelf? Kan Christus geprekeet worden zonder het over onze toestand te hebben?)
3. Lees Mattheus 18:23-35 en probeer eens aan te geven wat de belangrijkste les is in deze gelijkenis.

Optie 4 - Puzzel

Maak de puzzel bij het leergedeelte.

Verdieping

Tussen de vierde en de vijfde bede staat het woordje 'en'. Het wordt als het ware in één adem genoemd. Zoals je elke dag moet bidden om dagelijks brood, zo moet je ook elke dag bidden om vergeving van je schulden.

De zonde en schuld wordt om 'des bloeds van Christus' wil' niet toegerekend. Dat betekent dat God de zonden nimmermeer gedenkt en uit genade de gerechtigheid van Christus schenkt (Zondag 21, vraag en antwoord 56). Dat kan alleen omdat de Heere Jezus de straf heeft gedragen. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem (Jesaja 53). Nu zal de ware bidder nooit meer in het gericht van God komen. De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan; ook ziet Gij geen van hunne zonden aan (Psalm 85 vers 1). Dit noemen we nu: verzoening door voldoening!

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat houdt de vijfde bede in?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat leert de Heilige Geest ons?
2. Wanneer ga je het gebed 'Vergeef ons onze schulden' echt bidden?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat is het verband tussen vergeving van de zonden door de Heere en het vergeven van mensen die jou iets hebben misdaan?
2. Waarom moet jij andere mensen vergeven?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

47 Het gebed: Verlossing van verzoeking en de boze

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet wat de bede 'leidt ons niet in verzoeking maar verlos ons van de boze' inhoudt.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseff dat verzoeking mij bij God vandaan willen houden en dat ik alleen met Gods hulp de verzoeking kan weerstaan.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan Bijbelteksten uit het hoofd leren en in herinnering roepen wanneer ik verleid word.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Gebed des Heeren:7 of 8:

Leid ons in geen verzoeking ooit;
Verberg voor ons Uw aanzicht nooit;
Gij weet het, onze kracht is klein;
De driften veel, en 't hart onrein,
Wat wordt er van ons in dien staat,
O Vader, zo Gij ons verlaat?

Verlos ons uit des bozen macht;
Bescherm, en sterk ons door Uw kracht:
Wij zijn toch zwak, zijn sterkt' is groot;
Dus zijn w' elk ogenblik in nood;
Hier komt nog vlees en wereld bij;
Ai, sterk ons dan, en maak ons vrij.

Binnenkomer

Neem het krantenbericht met de jongeren door en praat door over de vraag.

Lees vervolgens de tekst uit 1 Petrus 5: 8: 'Zijt nuchteren, en waakt; want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wien hij zou mogen verslinden;'

Vraag aan de jongeren waarom de Bijbeltekst bij dit krantenbericht geplaatst is.

Geef aan dat satan verslindend te werk gaat.

Daar staan we deze avond bij stil, maar ook bij de Overwinnaar van deze machtige vijand.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 - Raadsel

Raadsel: Hoe kun je voorkomen dat buskruit ontploft?

Antwoord: De enige manier om ontploffing van buskruit te voorkomen is ervoor te zorgen dat het nat is, aldus de Schotse predikant McCheyne.

Laat de jongeren nadenken over het raadsel.

Als ze het antwoord (niet) weten licht het raadsel dan toe.

Geef aan dat deze avond de zesde bede 'Leid ons niet in verzoeking en verlos ons van de boze' behandeld wordt.

Het gaat over verleiding.

Zoals de kracht van buskruit ongedaan kan worden gemaakt door middel van water,

zo kan een hart niet gemakkelijk tot zonde worden verleid als het gevuld is met het levende water van de Heilige Geest.

Optie 2 – Woordweb: de boze

Schrijf op het bord: de boze.

Introduceer het onderwerp door te zeggen dat het vanavond gaat over de bede: leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Waar denk je aan bij 'de boze'?

Schrijf alle antwoorden op.

Help, waar nodig, het proces op gang met de volgende vragen:

- Wie is de boze?
- Wat doet de boze?
- Welke invloed heeft de boze op de wereld?
- Welke invloed heeft de boze op ons leven?
- Welke invloed heeft de boze op de kerk?

Koppel de genoemde dingen aan de les en kom in de les terug op wat opgeschreven is.

Optie 3 – Ervaring

Voer het groepsgesprek aan de hand van de vraag: wie heeft wel eens iets van de duivel gemerkt in zijn leven?

Stuur het gesprek zó, dat niet alleen bijzondere dingen genoemd worden, maar ook verleidingen tot zonde aan bod komen. Satan wordt zichtbaar in alles, wat ons van God afhoudt.

Probeer bij het gesprek de emotie te betrekken:

Wat deed het met jou, om te ervaren dat de duivel aan het werk was?

Wat heb je toen gedaan?

Wat hielp? Wat zou je een volgende keer kunnen doen?

Laat het gesprek natuurlijk overgaan naar de lesstof: het gebed of God ons niet in verzoeking wil leiden en verlossen wil van de boze.

Bijbelstudie

1. Maak duidelijk dat de Heere Jezus *als mens* hier verzocht werd. De satan kwam met de verzoeking toen de Heere Jezus vermoeid en uitgeput was door het vasten. De satan gebruikt onze zwakke momenten om ons te verleiden.
2. Probeer de jongeren te laten ontdekken dat de Heere Jezus met Schriftgedeelten antwoordt. In de verzen 4,7 en 10 staat iedere keer dat Jezus zei: 'Er is geschreven'
3. De Heere Jezus maakte zich de Bijbel eigen door ermee bezig te zijn. Lukas 2 beschrijft de geschiedenis van de 12-jarige Jezus in de tempel.
 - vs 46. En het geschiedde, na drie dagen, dat zij Hem vonden in den tempel, zittende in het midden der leraren, hen horende, en hen ondervragende.
 - vs 47. En allen, die Hem hoorden, ontzetten zich over Zijn verstand en antwoorden.
 - vs 52. En Jezus nam toe in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de mensen.
4. Om het memoriseren van Bijbelteksten te vereenvoudigen kan de volgende methode helpend zijn: Lees de tekst ongeveer 10 keer rustig en aandachtig door. Bij het meerdere keren lezen van de tekst gaan bijzonderheden aan de tekst opvallen. Vervolgens wordt de tekst zoveel mogelijk uit het hoofd opgezegd. Dit wordt ook 10 keer gedaan. Het blijkt dat de tekst dan al aardig beklijft. Door de tekst op andere dagen opnieuw te repeteren, wordt deze steeds beter onthouden. Breng het eventueel ter plekke in praktijk.

Begrippen

Bij de behandeling van de begrippen is veelvuldig gebruik gemaakt van het boekje 'Bidden zoals Jezus' van M. Klaasen. In zijn boek geeft hij een aantal zaken die we moeten beseffen:

1. Waak en bid. Waken is een actieve houding. Zoek de verleiding niet op. Als je gemakkelijk geld uitgeeft, ga dan niet zomaar in een winkelstraat lopen of uren op webwinkels browsen. Als je weet dat je de neiging hebt om 's avonds, als je alleen op je kamer bent, pornosites te bezoeken op je smartphone, laat je telefoon dan beneden liggen. Waakzaam zijn is de zonde actief aanpakken. Je vlees kruisigen. Dat kost strijd. Dat doet pijn.
2. Juist als je je zwakheid beseft, moet je veel bidden om bewaring. Afhankelijk zijn van de Heere. Het gaat niet om zelfvertrouwen, maar om Godsvertrouwen. Er wordt een voorbeeld gegeven van niemand die iedere keer als hij iets op YouTube op moet zoeken, God vraagt of Hij hem bewaren wil.
3. Zie op Jezus. Als er Eén is Die weet wat verzoeking is en wat het met je doet, is het Jezus. Al durf je misschien niemand te vertellen van je verzoeking en je strijd, vertel het Hem! Hij begrijpt je!
4. Vraag om vervulling met Gods Geest. Ons hart is vatbaar voor de verzoeking. Het is net buskruit. Er hoeft maar een vonkje bij te komen en het ontploft. De Schotse predikant R.M. McCheyne zei: 'er is een manier om ervoor te zorgen dat het buskruit niet ontploft: zorg dat het nat is. Een hart dat vervuld is met de Geest, met het levende water, wordt niet makkelijk tot zonde verleid.'
5. Zoek je houvast in het Woord. Dat deed de Heere Jezus ook. Hij ontmaskerde de leugen van de verzoeking met de waarheid van het Woord. Zorg dat je thuis raakt in de Bijbel. Probeer teksten uit je hoofd te leren. Neem hier elke dag een paar minuten tijd voor. Op het moment dat je kracht nodig hebt, kunnen deze woorden je helpen.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Verzoeken

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef de volgende opdracht mee:

Schrijf zoveel mogelijk dingen op, die je verleiden tot zonde.

Geef hier 3 minuten voor.

Laat elk groepje vervolgens de meest belangrijke verleiding kiezen.

Op welke manier kun je deze verleiding weerstaan of zorgen dat je er niet door verleid wordt.

Bespreek de opdracht plenair, door elke groep te laten toelichten welke verleiding zij als de meest belangrijke zien, en wat ze bedacht hebben om die verleiding tegen te gaan.

Vul, als dat niet genoemd is, het gebed toe als belangrijkste wapen tegen verleidingen.

Optie 2 - Extra stellingen en vragen

1. In deze les gaat het over verzoeken die beantwoord worden vanuit de Bijbel. Bedenk eens een lijstje met Bijbelteksten die je zouden kunnen helpen om antwoord te geven op verzoeken.
2. 'Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst'. Hoe probeert de duivel de catechisanten in zijn greep te houden/krijgen?

Optie 3 - Poster

Maak in groepjes van twee of drie een poster met daarop verleidingen getekend en/of opgeschreven en het antwoord wat erop kan geven.

Optie 4 – Stille borddiscussie

Stille borddiscussie. Schrijf op het bord 'Verleidingen', laat de jongeren op het bord schrijven welke verleidingen er zijn, stimuleer om te reageren op elkaars verleidingen.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat houdt de zesde bede in?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat willen verzoeken met jou doen?
2. Hoe kun je verleidingen weerstaan?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kun je je wapenen tegen verzoeken?
2. Waarom is dit gebed belangrijk?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

48 Het gebed: Lofprijzing

Leerdoelen

Leerdoel hoofd – weten

Ik weet wat de lofprijzing is en wat dit inhoudt.

Leerdoel hart – beseffen

Ik beseef dat de eer van God het doel van mijn leven behoort te zijn.

Leerdoel handen – kunnen

Ik kan voorbeelden noemen van mensen uit de Bijbel die de eer van God centraal stelden.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 150:1:

Looft God, looft Zijn naam alom;
Looft Hem in Zijn heiligdom;
Looft des HEEREN grote macht,
In den hemel Zijner kracht;
Looft Hem, om Zijn mogendheden,
Looft Hem, naar zo menig blijk
Van Zijn heerlijk koninkrijk,
Voor Zijn troon en hier beneden.

Of Gebed des Heeren:g:

Want Uw is 't Koninkrijk, o HEER,
Uw is de kracht, Uw is al d' eer.
U, die ons helpen wilt en kunt,
Die, in Uw Zoon, verhoring gunt,
Die door Uw Geest ons troost en leidt,
U zij de lof in eeuwigheid.

Binnenkomer

Het gaat er hier om dat duidelijk wordt hoe ten diepste alles in ons leven is gericht op onszelf. Dat er een Godswonder nodig is om onszelf uit het middelpunt te krijgen, zodat God in het middelpunt komt. Dat dit 'een gans bovennatuurlijke, een zeer krachtige ... werking (is), dewelke ... in haar kracht niet minder noch geringer is dan de schepping of de opwekking der doden' (D.L. hoofdstuk 3 en 4, artikel 12).

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Aanbidden

De Heere Jezus leert ons om ons gebed af te sluiten met aanbidden.

Hoe kunnen wij God aanbidden in ons dagelijkse leven? Hoe kunnen wij Hem de eer geven?

Ga hierover het groepsgepraak aan, of laat deze vraag in groepjes van 2 tot 5 man bespreken.

Optie 2 – Stelling

Laat jongeren via een groepsgesprek reageren op de stelling:

Als je niet van plan bent God in alles van je leven de eer te geven, dan heb je geen recht om dingen van God te vragen?

Optie 3 – Vertrouwen

Laat jongeren reageren op de stelling: Amen zeggen aan het eind van je gebed betekent dat je vast en zeker gelooft dat God je zal geven waar je om gebeden hebt.

Laat degenen die het met de stelling eens zijn, rechts gaan staan. De anderen links.

Geef om de beurt links en rechts een beurt, om toe te lichten waarom ze het wel/niet met de stelling eens zijn.

Laat ze daarbij reageren op elkaar.

Stuur als catecheet, zodat de nuance bewaard blijft:

- We bidden met het vertrouwen dat God ons alles zal geven, wat goed voor ons is.
- Dat betekent niet dat we alles krijgen waar we om bidden. Soms geeft God in Zijn genade ons iets niet, waar we om gebeden hebben, omdat Hij weet dat het niet goed voor ons is.
- Om aanspraak te maken op Gods goede gaven, moeten wij bidden in geloofsvertrouwen, niet twijfelend.
- Ons hoogste doel als mens is om te leven tot eer van God. Mijn gebed wordt op zijn hoogst verhoord, wanneer God mij datgene geeft waarmee Hij de meeste eer krijgt.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1: Presentatie in tweetallen

Bereid in tweetallen een presentatie voor over twee vragen:

1. Waarom bid jij?
2. Wat bid jij?

Optie 2 - Gedicht

Het 'Onze Vader' heeft de opbouw: lofprijzing, gebed, lofprijzing. Maak een gedicht waarin deze opbouw naar voren komt.

Optie 3 – Extra verwerkingsvragen

1. Leg je eigen gebed eens naast het 'Onze Vader'. Hoe zou het komen dat wij wel bidden, maar vaak niet aanbidden?
2. 'Amen' is een belijdenis van vertrouwen in de verhoring van het gebed. En als je gebed dan niet wordt verhoord?
3. Het woord 'amen' komt tientallen keren voor in de Bijbel. Hoe wordt het gebruikt in Deut. 27:15-26? En in Psalm 72:19? En in 2 Korinthe 1:20?
4. Hoe kan (de opbouw van) het 'Onze Vader' je helpen bij je eigen gebed?

Verdieping

Het is maar de vraag of de Heere Jezus het 'Onze Vader' met de lofprijzing heeft afgesloten toen Hij het Zijn discipelen leerde. In veel oude handschriften ontbreken deze woorden namelijk. Bij Lukas (hoofdstuk 11:1-4) ontbreekt de lofprijzing ook. Toch was het al bij de eerste christenen in gebruik om het gebed te eindigen met de lofprijzing en ging het al snel bij het 'Onze Vader' horen. Wellicht daarom is het bij het overschrijven van het evangelie naar Mattheus toegevoegd. En het is een goede zaak om ons gebed ermee te eindigen. Want de Heere is toch al onze lof en aanbidding waard?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat houdt de lofprijzing van het 'Onze Vader' in?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waar gaat het jou om in het gebed?
2. Wanneer is het gebed 'Leer ons bidden' in het bijzonder nodig?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wie stelde de eer van God centraal in het gebed?
2. Hoe stel jij de eer van God centraal in jouw gebed?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.